

UCHWAŁA NR XIII/100/2025
RADY POWIATU JAROSŁAWSKIEGO

z dnia 27 marca 2025 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania za 2024 rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu z zestawieniem potrzeb w zakresie pomocy społecznej oraz sprawozdania z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i 3a, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107 z późn. zm.), art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 poz. 1283 z późn. zm.) oraz art.76 ust. 4 pkt 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49)

Rada Powiatu Jarosławskiego uchwala, co następuje :

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie za 2024 r. z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu z zestawieniem potrzeb w zakresie pomocy społecznej oraz sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Jarosławskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Powiatu Jarosławskiego

Grażyna Strzelec

Zgodnie z art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.) oraz art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49)

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W JAROSŁAWIU

przedkłada Radzie Powiatu Jarosławskiego

Sprawozdanie za 2024 r.

z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu

z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej

oraz

sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu (PCPR) jest jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego, powstałą na podstawie Uchwały Nr VI/18/99 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 31 marca 1999 r .

PCPR wykonuje uchwały Rady i Zarządu Powiatu Jarosławskiego, a także realizuje zadania własne powiatu, zadania zlecone przez administrację rządową oraz inne określone w ustawach:

·Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49),

·Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.);

·Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024r. poz. 44 z późn.zm.),

·Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107 z późn.zm.),

·Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 z późn. zm.),

·Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).

Ponadto PCPR realizuje i monitoruje zadania zapisane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Jarosławskim na lata 2023-2030, Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 w Powiecie Jarosławskim oraz Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Jarosławskim na lata 2024-2030.

I. ZADANIA Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

1. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ w 2024r.

1.1. Miejsca w DPS

Powiat Jarosławski prowadzi cztery domy pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej w Jarosławiu, - Dom Pomocy Społecznej w Sośnicy,
- Dom Pomocy Społecznej w Moszczanach,
- Dom Pomocy Społecznej w Wysocku.

Tabela 1. Domy Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Jarosławskiego z uwzględnieniem ich typu, liczby miejsc oraz liczby wolnych miejsc na dzień 31.12.2024r.

Lp	Nazwa domu pomocy społecznej	Typ domu pomocy społecznej	Liczba miejsc	Stan mieszkańców na dzień 31.12.2024r.	Liczba wolnych miejsc na dzień 31.12.2024r.	Liczba osób na tzw. "starych zasadach"	Procent osób na tzw. "starych zasadach"
1.	Dom Pomocy Społecznej w Jarosławiu,	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	95	93	2	30	32,26 %
		Opieka krótkoterminowa	5	0	5	0	0,00%
2.	Dom Pomocy Społecznej w Sońnicy,	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	106	104	2	18	17,31 %
3.	Dom Pomocy Społecznej w Moszczanach	dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	126	111	15	56	50,45 %
		Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	6	0	6	0	0,00%
4.	Dom Pomocy Społecznej w Wysocku	dla osób przewlekłe somatycznie chorych	80	76	4	12	15,78 %
		dla osób w podeszłym wieku					
	razem		418	384	34	116	30,21%

źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań "Informacja dot. liczby mieszkańców DPS, kosztów utrzymania i odpłatności ponoszonej przez mieszkańców jednostek" od stycznia do grudnia 2024r.

W/w DPS-y posiadają łącznie 418 miejsc statutowych, z czego na dzień 31.12.2024r. wykorzystanych było 384.

Decyzją Wojewody Podkarpackiego z dnia 09.10.2024r. znak: S-I.9423.2.9.2024.MKC Dom Pomocy Społecznej w Moszczanach uzyskał zgodę na rozszerzenie profilu domu o miejsca dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Obecnie łączna liczba miejsc w/w dps wynosi 132, w tym: - 126 miejsc dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie i 6 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.

Finansowanie pobytu w domach pomocy społecznej odbywa się na następujących zasadach:

- na tzw. „starych zasadach” tj. na podstawie decyzji wydanych przed 12 marca 2004r. i dotowanych przez Urząd Wojewódzki czyli budżet państwa. Takich osób na dzień 31.12.2024 r. przebywało 116 i każdego roku liczba ta się zmniejsza.
- na tzw. „nowych zasadach” tj. dotowanych przez samorządy gminne właściwe ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania osoby lub jej rodziny. Takich osób na ostatni dzień ubiegłego roku przebywało 268.

1.2. Koszt utrzymania w DPS

Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej w 2024r. przedstawia tabela poniżej.

Tabela 2. Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca domów pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie Powiatu Jarosławskiego w 2024r.

Lp	Nazwa domu pomocy społecznej	Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w styczniu 2024r. ¹	Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca od lutego do grudnia 2024r. ²
1.	Dom Pomocy Społecznej w Jarosławiu	4 997,22 zł	5 896,16 zł
2.	Dom Pomocy Społecznej w Sośnicy	5 447,43 zł	6 368,19 zł
3.	Dom Pomocy Społecznej w Moszczanach	5 156,65; zł	6 125,81 zł
4.	Dom Pomocy Społecznej w Wysocku	4 890,16zł	5 798,56 zł

źródło: opracowanie własne na podstawie Zarządzenia nr 4/2023 Starosty Jarosławskiego z dnia 12 stycznia 2023r. i Zarządzenia nr 3/2024 Starosty Jarosławskiego z dnia 18 stycznia 2024r.

Koszt utrzymania w poszczególnych DPS-ach obliczany jest corocznie w oparciu o wysokość wydatków roku poprzedniego i ustalany Zarządzeniem Starosty Jarosławskiego.

1.3. Ruch mieszkańców DPS

W ciągu roku sprawozdawczego następowały zmiany w ilości mieszkańców domów pomocy społecznej, wynikające z przyjęcia nowych mieszkańców jak również opuszczenia DPS przez dotychczasowych mieszkańców, spowodowane m.in. przeniesieniem do innych placówek, czy też zgonami.

Tabela 3. Ruch mieszkańców domów pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie Powiatu Jarosławskiego w 2024r.

	DPS w Jarosławiu	DPS w Sośnicy	DPS w Wysocku	DPS w Moszczanach	razem
Przyjęcia mieszkańców do domów pomocy społecznej					
Liczba osób przyjętych do domów pomocy społecznej na tzw. „nowych zasadach”	9	16	15	5	45
Liczba osób przyjętych do domów pomocy społecznej na tzw. „starych zasadach”	1	0	0	0	1
Odejścia mieszkańców z domów pomocy społecznej					
Liczba zmarłych mieszkańców	6	5	12	4	27
Liczba przeniesień do innych placówek	0	2	1	1	4

źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania o placówkach zapewniających całodobową opiekę i wsparcie za I-XII 2024 MRPiPS-05

¹ Zarządzenie nr 4/2023 Starosty Jarosławskiego z dnia 12 stycznia 2023r. w sprawie ustalenia miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w Domach Pomocy Społecznej Powiatu Jarosławskiego oraz średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w Domu pod Lipami Placówce Opiekuńczo -Wychowawczej w Radymnie w 2023r. (Dz. U. Woj. Podk. z 2023r. poz. 274)

² Zarządzenie nr 3/2024 Starosty Jarosławskiego z dnia 18 stycznia 2024r. w sprawie ustalenia miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w Domach Pomocy Społecznej Powiatu Jarosławskiego oraz średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w Domu pod Lipami Placówce Opiekuńczo -Wychowawczej w Radymnie oraz Lipowym Zakątku Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej w Radymnie w 2024r. (Dz. U. Woj. Podk. z 2024r. poz. 506)

Jak przedstawia powyższe zestawienie, do domów pomocy społecznej w 2024r. przyjętych zostało 45 osób wg nowych przepisów i 1 osoba wg starych przepisów. Odeszło w ciągu roku 35 osób, z czego 27 zmarło, 4 osoby zostały przeniesione do innych placówek, pozostałe 3 się usamodzielnili, 1 osoba powróciła do rodziny (stan na 31.12.2024r.).

1.4. Charakterystyka domów pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie Powiatu Jarosławskiego

1.4.1. Dochody DPS

Plany dochodów w Domach Pomocy Społecznej w 2024r. zostały zrealizowane w 100,10%, co w rozbiciu na poszczególne DPS-y przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Plany dochodów i wykonanie dochodów Domów Pomocy Społecznej Powiatu Jarosławskiego w 2024r.

Według budżetu	DPS w Jarosławiu	DPS w Sośnicy	DPS w Moszczanach	DPS w Wysocku
Plan dochodów [zł]	4 763 223,00	6 705 832,00	5 010 308,00	4 456 692,00
Wykonanie planu dochodów [zł]	4 791 001,32	6 706 773,29	5 010 944,94	4 447 480,13
Procentowo [%]	100,58	100,01	100,02	99,79

źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z DPS.

Dochody DPS pochodziły głównie z: usług za pobyt w DPS: z rent, emerytur, zasiłków stałych, rent socjalnych mieszkańców, odpłatności MOPS i GOPS, odpłatności rodziny a także innych źródeł wymienionych w poniższej tabeli.

Tabela 5. Źródła dochodów Domów Pomocy Społecznej Powiatu Jarosławskiego w 2024r.

Wpływy[zł]	DPS w Jarosławiu	DPS w Sośnicy	DPS w Moszczanach	DPS w Wysocku
z usług za pobyt w DPS: z rent, emerytur, zasiłków stałych, rent socjalnych, z mieszkańców, odpłatności MOPS i GOPS, odpłatności rodziny	4 778 494,73	6 667 159,60	4 991 921,22	4 409 515,45
z usług pielęgniarstwa w ramach umowy z COM	5 723,22	6 396,54	7 297,92	4 832,70
z odsetek bankowych	6 783,37	15 078,73	5858,04	4 606,42
z różnych dochodów min. ze sprzedaży składników majątkowych, z rozliczeń z lat ubiegłych, z odszkodowań, z najmu i dzierżawy	0	18 138,42	3 480,36	28 525,56
Wynagrodzenie za terminowe odprowadzanie podatku za 2024 r.	0	0	2 387,40	0
razem	4 791 001,32	6 706 773,29	5 008 557,54	4 447 480,13

źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z DPS.

1.4.2. Wydatki DPS

Wydatki Domów Pomocy Społecznej Powiatu Jarosławskiego w 2024r. przedstawiały się następująco:

Tabela 6. Plany wydatków i wykonanie wydatków domów pomocy społecznej w 2024r.

Według budżetu	DPS w Jarosławiu	DPS w Sośnicy	DPS w Moszczanach	DPS w Wysocku
Plan wydatków [zł]	6 750 118,31	8 139 440,00	9 064 386,00	6 422 270,32
Wykonanie planu wydatków [zł]	6 731 872,40	8 089 181,68	8 973 659,04	6 389 078,38
Procentowo [%]	99,73	99,38	99,00	99,48

źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z DPS.

Wydatki w DPS zostały wykorzystane na realizację statutowych zadań domów pomocy społecznej zgodnie z założonym planem.

W 2024r. Domy Pomocy Społecznej pozyskały dodatkowe środki finansowe:

Tabela 7. Dodatkowe środki finansowe domów pomocy społecznej w 2024r.

rodzaj	DPS w Jarosławiu	DPS w Sośnicy	DPS w Moszczanach	DPS w Wysocku	razem
dotacja Wojewody na wypłatę dodatków dla pracowników domów pomocy społecznej, dodatki motywacyjne dla pracowników	338 348,78	423 266,66	492 764,01	331 590,81	1 585 970,26
Środki Powiatu	0	0	500 000,00	776 450,72	1 276 450,72

źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z DPS.

1.5. Opieka krótkoterminowa w DPS Jarosław

Powiat Jarosławski uruchomił realizację świadczenia usług wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego dla osób pełnoletnich, wymagających wsparcia z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niebędących mieszkańcami domu. Krótkoterminowe całodobowe pobyty mogą służyć również okresowej opiece nad osobą z niepełnosprawnością w sytuacji, gdy członkowie rodzin lub opiekunowie z różnych powodów nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków.

Na świadczenie usług wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego w DPS w Jarosławiu przeznaczono 5 miejsc.

Usługi wsparcia krótkoterminowego są przyznawane osobie, która ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymaga doraźnej pomocy w formie pobytu całodobowego, ze względu na czasowe ograniczenie możliwości zapewnienia właściwego wsparcia w miejscu zamieszkania przez osoby na co dzień sprawujące opiekę nad nią.

Rodzaj i zakres usług wsparcia krótkoterminowego uzależniony jest od sytuacji osoby wymagającej wsparcia oraz jej indywidualnych potrzeb. Usługi wsparcia krótkoterminowego realizowane w formie pobytu całodobowego są adekwatne do zakresu usług realizowanych przez dom pomocy społecznej na rzecz mieszkańców. Mogą być przyznane na czas określony nie dłuższy niż 30 dni w roku

kalendarzowym, z możliwością przedłużenia pobytu w szczególnie uzasadnionych przypadkach, o nie więcej niż kolejne 30 dni w roku kalendarzowym.

Usługi wsparcia krótkoterminowego całodobowego świadczone przez Dom Pomocy Społecznej w Jarosławiu obejmują:

- 1) W zakresie potrzeb bytowych:
 - a) zapewnienie miejsca zamieszkania,
 - b) zapewnienie wyżywienia,
 - c) utrzymanie czystości.
- 2) W zakresie świadczenia usług opiekuńczych:
 - a) pomoc w podstawowych czynnościach życiowych,
 - b) pielęgnację.
- 3) W zakresie usług wspomagających:
 - a) udział w terapii zajęciowej, sprawności i aktywizowanie mieszkańców,
 - b) umożliwienie zaspokajania potrzeb religijnych i kulturalnych.

Decyzją Wojewody Podkarpackiego znak: S-I.9423.2.8.2024.AKO z dnia 11.07.2024r. zmieniającą decyzję Wojewody Podkarpackiego z dnia 30.12.2011r. sygn.: SI.9423.18.2011.AT uzyskano zezwolenie na 5 miejsc z przeznaczeniem na usługi wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego w Domu Pomocy Społecznej w Jarosławiu, w celu świadczenia przez tę placówkę, zgodnie z jej typem, pomocy osobom na poziomie obowiązującego standardu na czas nieokreślony.

Uchwałą nr 1060/2024 Zarządu Powiatu Jarosławskiego z dnia 23 kwietnia 2024r. uchwalono Regulamin Organizacyjny Domu Pomocy Społecznej w Jarosławiu uwzględniający wprowadzenie usług wsparcia krótkoterminowego.

Opłata za świadczenie usług wsparcia krótkoterminowego została ustalona Uchwałą Nr II/16/2024 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 23 maja 2024r. w sprawie określenia wysokości opłaty za świadczenie usług wsparcia krótkoterminowego za dzień pobytu całodobowego w Domu Pomocy Społecznej w Jarosławiu w 2024r.

2. MIESZKANIE WSPOMAGANE

W Powiecie Jarosławskim realizowane jest zadanie pn. „Prowadzenie mieszkania wspomaganego”. Prowadzenie mieszkania wspomaganego zostało powierzone Polskiemu Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jarosławiu. Realizator zadania został wyłoniony na podstawie konkursu ofert, przeprowadzonego zgodnie z zapisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Mieszkanie funkcjonowało w budynku Stowarzyszenia przy ul. Wilsona 6a w Jarosławiu. Przeznaczone było dla 7 osób z niepełnosprawnością intelektualną z terenu powiatu jarosławskiego. Głównym celem zadania było zapewnienie mieszkańcom usług bytowych oraz pomocy w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania samodzielności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości, a także podtrzymanie lub zwiększenie niezależności życiowej. Trwałym efektem prowadzonego wsparcia było nabycie przez uczestników umiejętności radzenia sobie w życiu codziennym (np. nabycie umiejętności : ubierania, rozbierania się, przemieszczania, spożywania posiłków, zaspokajania własnych potrzeb) i pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym.

Mieszkańcy mieli zapewnioną całodobową opiekę asystentów osób niepełnosprawnych oraz wsparcie pracownika socjalnego dostosowane do ich indywidualnych potrzeb.

Powiat Jarosławski w 2024r. na realizację zadania przeznaczył kwotę 293 800,00 zł, wkład własny Stowarzyszenia wyniósł 327 668,00 zł, łącznie realizacja zadania w roku sprawozdawczym wyniosła 621 468,00 zł.

Zgodnie z zawartą umową, przekazane środki przeznaczone zostały na wynagrodzenia asystentów osób niepełnosprawnych, wydatki związane z doskonaleniem umiejętności samoobsługowych, koszty związane z bieżącym funkcjonowaniem.

Za pobyt mieszkańcy ponosili odpłatność zgodnie z Uchwałą Nr LXXI/510/2023 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 29 listopada 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustalenia organizacji i szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności w mieszkaniu chronionym (Dz. Urz. Woj. Podk. z 13.12.2023r. poz. 5703). W 2024r. odpłatność z w/w tyt. wniesiona do Powiatu Jarosławskiego wyniosła 102 925,04 zł.

3. CENTRUM OPIEKUŃCZO-MIESZKALNE

W ramach programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej finansowanego z Funduszu Solidarnościowego w roku 2021 w Powiecie Jarosławskim zostało utworzone Centrum Opiekuńczo - Mieszkalne. Funkcjonowanie Centrum rozpoczęło się w 2021 r., zgodnie z programem jego funkcjonowanie planowane jest na lata 2021- 2025.

Utworzono miejsca pobytu całodobowego dla 9 dorosłych osób niepełnosprawnych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. W 2022r. Centrum zostało rozszerzone o 10 miejsc na pobyt dzienny. W 2024 r. funkcjonowało 9 miejsc pobytu całodobowego i 10 miejsc pobytu dziennego. Skorzystało z nich w 2024 r. 9 osób na pobyt całodobowy i 10 osób na pobyt dzienny.

Uczestnicy otrzymują wsparcie w zakresie potrzeb zdrowotnych, pielęgnacyjnych, stymulowania i rozwijania sprawności ruchowej, kompetencji poznawczych oraz społecznych. Zapewniona jest im możliwość samodzielnego i godnego funkcjonowania na miarę swoich potrzeb.

Formę realizacji programu, przyjęto według założeń ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2024 poz. 1491) i zlecono realizację na kolejne lata organizacji pożytku publicznego. W drodze konkursu ofert, wyłoniono jako realizatora Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jarosławiu. Centrum zlokalizowano w budynku Stowarzyszenia, przy ul. Wilsona 6B.

W 2024 r. na realizację w/w zadania z Funduszu Solidarnościowego pozyskano kwotę 943 200,00 zł. Z tego wydatkowano kwotę 931 411,64 zł. tj. na funkcjonowanie formy dziennej i całodobowej – 926 777,75 zł. oraz na obsługę programu - 4 633,89 zł.

4. PUNKT INTERWENCJI KRYZYSOWEJ (PIK)

4.1 Poradnictwo specjalistyczne

W ramach zadań własnych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu zapewnia mieszkańcom Powiatu udzielanie natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb poradnictwa socjalnego lub prawnego oraz w uzasadnionych sytuacjach schronienia do 3 miesięcy – w ramach interwencji kryzysowej, stosownie do przepisu art. 47 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. z 2024r. poz. 1283 z późn. zm.).

Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Należy zaznaczyć, że interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny niezależnie od posiadanego dochodu.

W 2024r. radca prawny udzielił 58 porad, z czego 10 dotyczyło przemocy domowej, a pozostałe m.in.:

- sporządzania wniosków o rozwód, separację, ustalenie wysokości alimentów,

- ustalania kontaktów z dziećmi w przypadku rozvodu lub separacji rodziców,
- wniesienia apelacji od wyroku,
- zawiadomień do organów ścigania o popełnieniu przestępstwa
- sporządzania pism procesowych i wniosków o ustanowienie kuratora w sprawie
- postępowań sądowych dot. przymusowego leczenia (choroba alkoholowa)

Psycholog udzieliła 83 porad, z czego 10 dotyczyło przemocy domowej, pozostałe dotyczyły w szczególności:

- problemów wychowawczych z dorastającymi dziećmi (w tym zachowań buntowniczych u nastolatków),
- rozwiązywania sytuacji konfliktowych w rodzinie, w tym zaburzeń relacji wewnątrzrodzinnych, konfliktów wielopokoleniowych,
- wsparcia osób w kryzysie po śmierci członka rodziny (w tym śmierci samobójczej) lub osób bliskich,
- nastolatków z objawami stresu i lęku oraz innych zaburzeń,
- kryzysów małżeńskich lub psychicznych,
- obciążeń rodziny chorobą psychiczną, alkoholową, nowotworową, niepełnosprawnością oraz innymi zaburzeniami,
- wspomagania kompetencji wychowawczych i ról rodzicielskich wobec dzieci (zmiana postaw i zachowań), problemów adolescencyjnych.

Na bieżąco w zależności od potrzeb prowadzone było również poradnictwo socjalne.

W sytuacjach nagłych wymagających natychmiastowego wsparcia i udzielenia pomocy, specjaliści pracujący w PIK podejmowali działania niezwłocznie z pominięciem standardowych godzin swojej pracy.

4.2 Udzielanie schronienia

Działalność Punktu Interwencji Kryzysowej polegała również na świadczeniu usługi nieodpłatnego udostępniania mieszkania, celem zapewnienia schronienia osobom lub rodzinom doświadczającym przemocy domowej lub znajdującym się w innej trudnej sytuacji kryzysowej. Schronienia udzielano do 3 miesięcy, w zależności od sytuacji – stosownie do przepisu art. 47 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. z 2024r. poz. 1283 z późn. zm.). Umieszczenie odbywało się na wniosek osoby zainteresowanej, po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i wydaniu decyzji administracyjnej.

Mieszkanie składa się z 3 pokoi, kuchni, 2 x WC, łazienki, korytarza i pokoju, w którym odbywają się porady psychologiczne, prawne i spotkania rodziców biologicznych z dziećmi, przebywającymi w rodzinach zastępczych. Całość mieszkania (według umowy) ma ponad 102,2 m² powierzchni. Oznakowanie PIK nie jest wyeksponowane, co zapobiega stygmatyzacji przebywających tam osób.

W 2024r. schronienie w mieszkaniu znalazły 2 osoby (w tym 1 z uwagi na przemoc domową).

4.3 Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024 r. poz. 1673) – środki na realizację i obsługę zadań zapewnia budżet państwa. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową opracowany został na podstawie wytycznych dotyczących tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową

W części edukacyjnej niniejszy Program skoncentrowany jest na przekazaniu szeroko pojętej wiedzy na temat zjawiska przemocy, część korekcyjna ukierunkowana jest natomiast na zdobycie umiejętności niestosowania przemocy, trening umiejętności społecznych i asertywności oraz naukę konstruktywnego rozwiązywania sporów i korzystania ze wsparcia społecznego. Program odbył się w terminie od 20.04.2024 r. do 06.07.2024 r.

W 2024r. w Programie wzięło udział 16 osób, z czego 14 osób Program ukończyło i tym samym spełniło wymagania uprawniające do otrzymania stosownego zaświadczenia o ukończeniu Programu. Spotkania w ramach Programu odbywały się 1 raz w tygodniu (soboty), w sali świetlicowej Parafii Rzymskokatolickiej pw. Trójcy Przenajświętszej w Jarosławiu. Na potrzeby w/w Programu parafia nieodpłatnie udostępniła realizatorowi: salę, 2 toalety i aneks kuchenny. Niniejszy Program prowadzony był przez specjalistę posiadającego uprawnienia do realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych z osobami stosującymi przemoc domową, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi.

Do Programu zakwalifikowani zostali pełnoletni mężczyźni – osoby stosujące przemoc domową, a także osoby podejrzane o stosowanie przemocy wobec swoich żon, matek lub partnerek życiowych. Warunkiem udziału w Programie było zachowanie abstynencji od alkoholu i innych środków odurzających oraz brak zdiagnozowanej choroby psychicznej.

Na realizację w 2024r. w/w Programu wydatkowano kwotę 11 200,00 zł, która w całości została pokryta z dotacji celowej budżetu państwa, tj. środków przeznaczonych na realizację przez powiaty zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz postanowień Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 ustanowionego Uchwałą Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023r. (M.P. poz. 1232 z późn.zm.).

4.4 Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową

Powiat Jarosławski jest jednym z nielicznych powiatów w Województwie Podkarpackim realizującym Program psychologiczno – terapeutyczny. Ubiegłoroczny Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową odbył się w terminie: 19.10.2024r.- 30.11.2024r. Przystąpiło do niego 12 osób i również 12 osób Program ten ukończyło, otrzymując stosowne zaświadczenia. Zajęcia w ramach Programu odbyły się w sali świetlicowej Parafii Rzymskokatolickiej pw. Trójcy Przenajświętszej w Jarosławiu. W/w miejsce spełnia wymogi określone w § 4 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową gdyż nie jest miejscem, gdzie udziela się pomocy osobom doznającym przemocy domowej. W ramach Programu odbyły się również wspólne zajęcia grupowe, zarówno dla osób stosujących przemoc domową, jak też dla osób doznających przemocy domowej (m.in. żon, partnerek). Na realizację w 2024r. Programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową Powiat Jarosławski otrzymał dotację z budżetu państwa w wysokości 12 000,00 zł, która została wykorzystana w całości.

4.5. Szkolenie kadr pomocy społecznej

W dniu 07.03.2024r. specjalista pracy socjalnej PCPR uczestniczył w szkoleniu wyjazdowym pod nazwą „Zjawisko przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych”. Natomiast w dniu 26 listopada 2024r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu zorganizowało szkolenie pod nazwą „**Techniki radzenia sobie ze stresem i profilaktyka wypalenia zawodowego**”. W szkoleniu udział wzięli pracownicy socjalni ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu jarosławskiego oraz pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Szkolenie poprowadził doświadczony trener kompetencji społecznych, terapeuta, coach.

Uczestnicy szkolenia zgłębili wiedzę na temat stresu oraz dokonali diagnozy poziomu własnego stresu. Podczas zajęć warsztatowo – coachingowych poznano sposoby zarządzania stresem, jak sobie z nim radzić, jak wzmacniać odporność psychiczną a także jak rozwijać zasoby własne zwiększające satysfakcję z życia.

Ponadto pozyskano środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego i pracownicy PCPR wzięli udział w szkoleniach pt. „ Stosowanie przepisów znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w praktyce Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie” oraz „ Prawo pracy oraz dokumentacja pracownicza w jednostce pomocy społecznej – Aktualności 2024r.”

4.6. Kampanie społeczne

W roku sprawozdawczym na zaproszenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jarosławiu włączyliśmy się do uczestnictwa w wydarzeniu pn. „ **Głos przeciwko przemocy domowej**”. Happening miał charakter profilaktyczny, uwrażliwiający społeczność lokalną na zjawisko przemocy domowej, a wszyscy, którzy tego dnia przyszedli na jarosławski rynek mogli skorzystać z szeregu przygotowanych atrakcji. Podczas wydarzenia pracownicy PCPR udzielali informacji na temat rodzaju i form pomocy, jaką świadczy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu. Szerokiej grupie osób rozdano ulotki i materiały o tematyce antyprzemocowej, wskazujące miejsca, gdzie można uzyskać pomoc.

W dniu 8 października 2024 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu przystąpiło do Ogólnokrajowej Kampanii Przeciwdziałania Przemocy „Dzieciństwo bez przemocy”. Kampania została zorganizowana przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę oraz Krajową Koalicję na rzecz Ochrony Dzieci. Głównym partnerem kampanii była Rzeczniczka Praw Dziecka.

W dniu 19 listopada 2024r., tj. w Międzynarodowym Dniu Przeciwdziałania Przemocy wobec Dzieci miał miejsce finał kampanii „Dzieciństwo bez przemocy”. Tego dnia budynek Starostwa Powiatowego, jak i inne obiekty w całej Polsce podświetlone zostały na czerwono. Kampania miała charakter cykliczny i koncentrowała się na: uwrażliwianiu społeczeństwa na problem krzywdzenia dzieci w Polsce, wspieraniu ludzi w reagowaniu na przemoc wobec dzieci, promowaniu idei uważnego rodzicielstwa, promocji systemowych rozwiązań na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem, bo przecież bezpieczeństwo dzieci zależy od każdego z nas.

5. MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE

Zgodnie z art. 19 pkt 6 i 7 ustawy z dnia 12 marca 2024 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024r. poz. 1283 z późn. zm) do zadań własnych realizowanych przez powiat należy przyznawanie pełnoletnim wychowankom pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki, a także pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

W 2024 roku w/w pomocą objęto 3 osoby, które opuściły młodzieżowe ośrodki wychowawcze i otrzymały świadczenie na zagospodarowanie w łącznej wysokości 8 659,02 zł. Jednej osobie przyznano świadczenie w formie pomocy na kontynuowanie nauki, w łącznej wysokości 2 204,40 zł.

Zasady oraz wysokość pomocy, którą objęci są wychowankowie określają: art. 88 – 90a ustawy o pomocy społecznej oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012 r. poz. 954 z późn.zm.).

6. EWIDENCJA OPIEKUNÓW TYMCZASOWYCH DLA MAŁOLETNICH OBYWATELI UKRAINY.

Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. 2024 poz. 1572) wprowadziła obowiązek prowadzenia przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie ewidencji postanowień sądu dotyczących ustanowienia opiekuna tymczasowego dla małoletnich obywateli Ukrainy przebywających na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu w dalszym ciągu prowadziło ewidencję opiekunów tymczasowych oraz dzieci powierzonych ich opiece. W roku 2024 liczba wydanych postanowień ustanawiających opiekunów tymczasowych wyniosła 10. Pod opiekę opiekunów tymczasowych sąd powierzył 13 dzieci. Ogólnie stan na 31.12.2024r. to 46 opiekunów tymczasowych, którzy sprawowali opiekę nad 67 dziećmi.

II. ZESTAWIENIE POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Dyrektorzy Domów Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Jarosławskiego wskazali na niżej przedstawione, główne potrzeby w 2025 r. kierowanych przez nich Domów :

DPS w Wysocku

1. Remont kanalizacji wewnętrznej i rozwiązanie problemu odprowadzania ścieków, szacunkowy koszt remontu wynosi 200 000,00zł.

2. Wykonanie prac zgodnie z „Programem prac pielęgnacyjnych na terenie zespołu pałacowego w Wysocku”. W/w program zawiera szereg prac, w roku 2024 wykonano prace pielęgnacyjne drzewostanu na kwotę 23 982,48zł. Kwota na realizację uzależniona jest od wielkości dotacji przyznawanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Ochrony Zabytków, gdyż na to zadanie został złożony wniosek.

3. Wykonanie dokumentacji projektowej montaż windy w budynku administracyjnym celem wykorzystania wyremontowanych pomieszczeń do dodatkowej działalności, szacunkowy koszt wykonania dokumentacji wynosi 40 000,00zł.

4. Remont i konserwacja kominów na kwotę ok. 200 000,00zł. Na to zadanie został złożony wniosek o dotację do Wojewódzkiego Konserwatora Ochrony Zabytków.

5. Sporządzenie dokumentacji projektowej klimatyzacji i wentylacji w kuchni. Szacunkowy koszt wykonania dokumentacji wynosi 30 000,00zł.

6. Remont tarasu wschodniego, jest to pilna potrzeba z powodu odpadających gzymsów. Szacunkowy koszt remontu wynosi ok. 200 000,00zł. Na to zadanie został złożony wniosek o dotację do Wojewódzkiego Konserwatora Ochrony zabytków. Potrzeba realizacji tego zadania nie była ujęta w informacji do planu finansowego na 2025 rok.

DPS w Moszczanach

1. Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na budowę wewnętrznej instalacji gazowej oraz przebudowa instalacji centralnego ogrzewania, instalacji wodociągowej, elektrycznej oraz kanalizacyjnej dla potrzeb budynku pomocy społecznej w Moszczanach.

2. W związku z podwyżką minimalnego wynagrodzenia w roku 2025 istnieje potrzeba regulacji podwyższenia płac dla pracowników.

DPS w Sośnicy

1. Remont elewacji jednej ściany budynku głównego, który wynika z jej wady polegającej na pękaniu wierzchniej warstwy tynku. Wada ta nie stanowi zagrożenia dla bezpieczeństwa, bardziej chodzi o efekt estetyczny, z upływem czasu tynk może zacząć odpadać. Jest to zadanie, na które sporządzono kosztorys inwestorski wykonany w celu oszacowania przyszłych kosztów. Takie działania podjęto z myślą o realizacji w sytuacji pojawienia się dodatkowych środków lub powstania oszczędności, zwyczajowo pod koniec roku. Wówczas, biorąc pod uwagę warunki pogodowe i konieczność wydatkowania środków w bieżącym roku, nie ma możliwości czasowych na wykonanie kosztorysu i przeprowadzenie postępowania przetargowego, dlatego dokonano oszacowania ewentualnych kosztów, aby w momencie posiadania środków przyspieszyć wykonanie zadania.

2. Remont instalacji wodnej z kolei związany jest z coraz częściej pojawiającymi się awariami w postaci korozji i przeciekania rur. Na chwilę obecną została wymieniona część instalacji w trybie awaryjnym, co spowodowało chwilowe zatrzymanie procesu. Niemniej jednak awarie mogą pojawiać się na innych pionach i jeżeli będzie to miało w dalszym ciągu miejsce, konieczny będzie remont całej instalacji z wymianą rur. Z tego powodu również zlecono wykonanie kosztorysu inwestorskiego, aby posiadać wiedzę co do wielkości zadania i potrzebnych na ten cel środków. Z uwagi na wielkość budynku (kilka kondygnacji i pionów) zadanie jest możliwe do podzielenia na etapy, co umożliwi racjonalnie rozłożyć koszty oraz zapewnić ciągłość działalności placówki.

Potrzeby Domu na rok 2025 nie zostały ujęte w budżecie z uwagi na brak wystarczających środków finansowych oraz z powodu braku potrzeby natychmiastowego podejmowania działań w tym zakresie. Wskazane potrzeby remontowe zostały zakwalifikowane jako pierwsze do realizacji w sytuacji otrzymania dodatkowych środków lub wygospodarowania oszczędności, co dotychczas miało miejsce w drugiej połowie roku.

DPS w Jarosławiu

1. Rozbiórka wiaty.

W wyniku zaleceń z kontroli przeprowadzonej przez Państwową Straż Pożarną w Jarosławiu planowana jest rozbiórka wiaty, która była wykorzystywana do składowania opału. Zły stan techniczny w/w wiaty stanowi istotne zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców i pracowników. W związku z powyższym zachodzi konieczność jej rozbiórki. Wygospodarowana powierzchnia zostanie utwardzona.

2. Remont nawierzchni.

Zasadne byłoby podjęcie działań mających na celu zwiększenie dostępności architektonicznej na terenie Domu poprzez wymianę nawierzchni tzw. drogi komunikacyjne wewnątrz, służące m.in. na potrzeby transportu. Dotychczasowa nawierzchnia jest zabezpieczona i utwardzona trylinką. Wskutek wieloletniego użytkowania i czynników atmosferycznych cała nawierzchnia utraciła nie tylko efekt estetyczny, ale też funkcjonalny. W chwili obecnej stan nawierzchni jest zły. Wiele płyt jest popękanych, zapadniętych, na skutek czego nawierzchnia jest bardzo nierówna. Konieczna jest wymiana całości, bądź inna forma wyrównania, gdyż poruszanie się po niej stanowi nie tylko zagrożenie dla osób starszych i niepełnosprawnych. Dzięki temu przedsięwzięciu możliwe byłoby wydzielenie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych.

3. Częściowe docieplenie budynku „C”.

Budynek „C” jest najstarszym ze wszystkich istniejących budynków na terenie DPS w Jarosławiu. Osuszenie i częściowe docieplenie budynku, pomoże zredukować koszty konsumowanej energii, pozwoli zatrzymać ciepło. Ocieplony budynek pozwoli zapobiec stratom ciepła, ochroni budynek przed działaniem warunków atmosferycznych, a także rozwojem pojawiających się grzybów, pleśni, czy glonów.

Podjęte działania spowodują, że budynek dłużej zachowa walory nie tylko użytkowe, ale i estetyczne oraz pozwolą utrzymać jak najdłużej w dobrym stanie budynki i otoczenie Domu, tym samym uniknąć nieprawidłowości podczas licznych kontroli m.in. Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego, Wojewódzkiej, czy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

Zestawienie powyższych działań jest odpowiedzią na przeprowadzoną diagnozę dotyczącą najpilniejszych potrzeb Domu Pomocy Społecznej w Jarosławiu.

Realizacja powyższych działań będzie możliwa w przypadku wygospodarowania środków własnych.

Potrzeby dotyczące przeciwdziałania przemocy w domowej

W 2025r. w ramach zadań wynikających z Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Jarosławskim

zaplanowana jest realizacja Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową oraz Programu psychologiczno-terapeutycznego przeznaczonego zarówno dla osób stosujących przemoc domową, jak również nieradzących sobie z własnymi emocjami. Obydwa programy finansowane są ze środków budżetu państwa. Na Program korekcyjno-edukacyjny przyznana została kwota w wysokości 12 000,00 zł, natomiast na Program psychologiczno – terapeutyczny złożono zapotrzebowanie w wysokości – 15 000,00 zł

Potrzeby dotyczące świadczeń dla wychowanków opuszczających Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze

W 2025 roku zaplanowano środki finansowe na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie w formie rzeczowej dla 12 pełnoletnich wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych. Na wypłatę wspomnianej pomocy planuje się wydatkować w bieżącym roku 67 000,00 zł. Kwota ta może ulec zmianie, gdyż nie każda osoba po opuszczeniu MOW będzie się ubiegać o każdą z w/w form pomocy, jak również nie każdemu pomoc ta będzie przysługiwać.

Prowadzenie mieszkania wspomaganego

W 2025 roku planowane jest prowadzenie mieszkania wspomaganego dla 7 osób. Wysokość planowanej dotacji z budżetu Powiatu Jarosławskiego na to zadanie wynosi 325 000,00 zł.

Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne

Na funkcjonowanie formy dziennej i całodobowej Centrum z Funduszu Solidarnościowego planuje się kwotę 943 200,00 zł oraz 4 716,00 zł na obsługę programu. Łącznie na realizację programu w 2025 r. planuje się wydatkować **947 916,00 zł**.

Opieka krótkoterminowa w DPS

Dom Pomocy Społecznej w Jarosławiu realizuje usługę wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego.

Krótkookresowe wsparcie może otrzymać osoba pełnoletnia, która wymaga wsparcia z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności i nie będąca mieszkańcem DPS, a osoby wspierające ją na co dzień w domu nie mogą zapewnić jej opieki całodobowej.

Rada Powiatu Jarosławskiego Uchwała Nr XII/95/2025 z dnia 27.02.2025r. w sprawie określenia wysokości opłaty za świadczenie usług wsparcia krótkoterminowego za dzień

pobytu całodobowego w Domu Pomocy Społecznej w Jarosławiu w 2025 r. ustaliła wysokość opłaty za świadczenie usług w/w wsparcia w wysokości 201,16zł za dzień.

III. ZADANIA DOTYCZĄCE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

7. DOFINANSOWANIA PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH - PFRON w 2024 r.

7.1. Turnusy rehabilitacyjne

Turnus rehabilitacyjny finansowany ze środków PFRON stanowi zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu. O dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego może ubiegać się osoba niepełnosprawna, tj. osoba posiadająca ważne orzeczenie o niepełnosprawności wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności lub orzeczenie równoważne (np. orzeczenie o grupie inwalidzkiej, niezdolności do pracy wydane przez ZUS oraz KRUS, MON i MSWiA wystawione przed 01.01.1998 r.).

Wysokość przyznawanego dofinansowania jest uzależniona od wysokości przeciętnego wynagrodzenia i zmienia się co kwartał.

Na dzień 31.12.2024 r. wynosiło:

- dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności – 2 448,00 zł
- dla osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – 2 204,00 zł
- dla osób z lekkim stopniem niepełnosprawności – 2 040,00 zł
- dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej - 2 448,00 zł
- dla opiekunów - 1 632,00 zł

W roku objętym sprawozdaniem wypłacono dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych dla **154 osób na kwotę 292 398,00 zł**, w tym dla:

- dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – 26 osób (co stanowiło wszystkie złożone wnioski) na kwotę 57 564,00 zł
- opiekunów dzieci i młodzieży niepełnosprawnej - 24 osoby na kwotę 35 433,00 zł
- dorosłych niepełnosprawnych - 75 osób na kwotę 156 717,00 zł
- opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych - 29 osób na kwotę 42 684,00 zł.

7.2. Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Dofinansowanie wyrobów medycznych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych następuje poprzez zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (katalog tych przedmiotów i środków określony został w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie, przy czym realizowane jest ono ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, a środki PFRON mogą być wykorzystane na dofinansowanie dla tych osób niepełnosprawnych, które spełniają określone w § 5 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - kryterium dochodowe.

W roku objętym sprawozdaniem wypłacono dofinansowanie dla **660 osób na kwotę 1 254 909,00 zł**, w tym dzieci i młodzieży niepełnosprawnej - 53 osoby (co stanowiło wszystkie złożone wnioski) na kwotę 173 935,00 zł.

7.3. Sprzęt rehabilitacyjny

Osoba niepełnosprawna może również uzyskać dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego tj. sprzętu niezbędnego do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych, mających za zadanie osiągnięcie przy aktywnym uczestnictwie osoby niepełnosprawnej możliwie najwyższego poziomu jej funkcjonowania, jakości życia, integracji społecznej potwierdzonej zaświadczeniem lekarskim zgodnie z indywidualnymi potrzebami i możliwościami osoby niepełnosprawnej, spełniając - określone w § 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - kryterium dochodowe.

W 2024 r. wypłacono dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego dla **15 osób na kwotę**

37 911,00 zł, w tym dzieci i młodzieży niepełnosprawnej - 1 osoba (co stanowiło wszystkie złożone wnioski) na kwotę 4 427,00 zł oraz 2 dofinansowania dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej na kwotę 50 987,00 zł.

7.4. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

Osoby niepełnosprawne, jeżeli umożliwi im to albo znacznie ułatwi wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem, mogą ubiegać się o dofinansowanie likwidacji barier ze środków PFRON następujących zadań:

- na likwidację **barier architektonicznych** – osoby, które mają trudności w poruszaniu się, jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują.
- na likwidację **barier w komunikowaniu się i technicznych** – jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

Przez bariery architektoniczne można rozumieć wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.

Podstawą przyznania dofinansowania likwidacji barier technicznych jest realizacja przedsięwzięcia umożliwiającego lub w znacznym stopniu ułatwiającego osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem.

Przez bariery w komunikowaniu się należy rozumieć ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

Tabela 8. Zestawienie złożonych wniosków i podpisanych umów w zakresie likwidacji poszczególnych barier

Rodzaje barier	Złożone wnioski	Podpisane umowy
bariery architektoniczne	73	37
bariery w komunikowaniu się	16	9
bariery techniczne	90	76
RAZEM	179	122

W ramach tego zadania dofinansowano między innymi przystosowanie łazienek, wyrównywanie poziomów podłóg, wykonanie podjazdów, zakup schodolazów gąsienicowych i kroczących, zakup i montaż krzesełek przyschodowych, podnośników sufitowych, zakup łóżek rehabilitacyjnych, ławeczek nawannowych, wózków toaletowo-prysznicowych, uchwytów, taboretów i krzesełek prysznicowych, zakup podnośników transportowo-kąpielowych, rowerów trójkołowych, videodomofonów, systemu automatycznego otwierania bram, sprzętu komputerowego ze specjalistycznymi programami do komunikowania się, telefonów, urządzenia typu C-Eye (cyber oka).

Łącznie wypłacono **115** dofinansowań na kwotę – **740 405,60 zł**, w tym na likwidację:

- barier architektonicznych - 30 na kwotę – 364 261,60 zł
- barier w komunikowaniu się - 8 na kwotę – 42 529,00 zł
- barier technicznych - 77 na kwotę – 333 615,00 zł

7.5. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki

O dofinansowanie ze środków PFRON organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób niepełnosprawnych mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli:

- 1) prowadzą działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku;
- 2) udokumentują zapewnienie odpowiednich do potrzeb osób niepełnosprawnych warunków technicznych i lokalowych do realizacji zadania;
- 3) udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków PFRON.

Przez organizację **kultury** należy rozumieć działalność kulturalną polegającą na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji i oświaty, działań i inicjatyw kulturalnych oraz na ochronie dziedzictwa kultury.

Organizacja **sportu** jest formą aktywności człowieka, mającą na celu doskonalenie jego sił psychofizycznych, indywidualnie lub zbiorowo, według reguł umownych.

Rekreacja ruchowa jest formą aktywności fizycznej, podejmowaną dla wypoczynku i odnowy sił psychofizycznych. Zadania z zakresu rehabilitacji powinny być realizowane przez m.in. popularyzację walorów rekreacji ruchowej, organizowanie zajęć, zawodów i imprez sportowo-rekreacyjnych.

Turystyka to zorganizowane, zbiorowe lub indywidualne wyjazdy poza miejsce stałego zamieszkania, wędrowki po obcym terenie, mające cele krajoznawcze lub będące formą czynnego wypoczynku.

Impreza turystyczna łączy co najmniej dwie usługi turystyczne tworzące jednolity program i objęte wspólną ceną, jeżeli usługi te obejmują nocleg lub trwają ponad 24 godziny albo jeżeli program przewiduje zmianę miejsca pobytu.

Wycieczka jest rodzajem imprezy turystycznej, której program obejmuje zmianę miejsca pobytu jej uczestników.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 926) rozpatrzone zostały 4 wnioski złożone do 30 listopada 2023 r.

W wyniku powyższego w 2024 r. zawarto ze stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych 3 umowy na łączną kwotę **15 970,39 zł**.

Wypłacono łącznie dofinansowanie dla 45 osób niepełnosprawnych i ich opiekunów na kwotę 15 970, 39 zł.

Ponadto w roku objętym sprawozdaniem zostały złożone 3 wnioski dotyczące w/w zadania na kwotę 17 638,09 zł., które będą realizowane w roku 2025.

7.6. „Program wyrównywania różnic między regionami III”

Celem strategicznym programu jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie.

Celami operacyjnymi programu są:

- przystosowanie części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych zarządzanych przez gminy, towarzystwa budownictwa społecznego, wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe zapewniające dostępność do lokali osób niepełnosprawnych zamieszkujących te budynki;
- zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych urzędów, placówek edukacyjnych, środowiskowych domów samopomocy;
- zatrudnienie osób niepełnosprawnych w nowoutworzonych spółdzielniach socjalnych osób prawnych;
- zmniejszenie barier transportowych, które napotykają osoby niepełnosprawne;
- zwiększenie możliwości uzyskania wsparcia dla projektów gmin i powiatów oraz organizacji pozarządowych dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych;
- zwiększenie dostępności warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych na terenie powiatów pozbawionych tych placówek oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury warsztatów terapii zajęciowej na terenie powiatów , gdzie te placówki funkcjonują;

- zwiększenie aktywności samorządów powiatowych w działaniach dotyczących aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Program realizowany jest od dnia jego zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą PFRON.

Adresatami pomocy mogą być dla :

- 1) obszaru A (zapewnienie dostępności w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych) – zarządcy;
- 2) obszaru B (likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania) – gminy, powiaty lub podmioty, które prowadzą placówki edukacyjne lub środowiskowe domy samopomocy;
- 3) obszaru C (tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych) – gminy, powiaty, organizacje pozarządowe;
- 4) obszaru D (likwidacja barier transportowych):
 - placówki służące rehabilitacji osób niepełnosprawnych prowadzone przez: organizacje pozarządowe, gminy lub powiaty;
 - jednostki prowadzące warsztaty terapii zajęciowej,
 - gminy, które dowożą osoby niepełnosprawnościami do znajdujących się poza ich terenem placówek służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych;
- 5) obszaru E (dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych) – gminy, powiaty oraz organizacje pozarządowe;
- 6) obszaru F (tworzenie warsztatów terapii zajęciowej) – jednostki samorządu terytorialnego lub organizacje pozarządowe;
- 7) obszaru G (skierowanie do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych) – powiaty.

W roku 2024 r. wpłynęły 3 wnioski o dofinansowanie ze środków PFRON projektów dotyczących obszarów D i F w/w programu. Decyzją Pełnomocników Zarządu PFRON wszystkie wnioski zostały pozytywnie rozpatrzone. W związku z powyższym zawarto 3 umowy dofinansowania:

- 2 dotyczące obszaru D tj. likwidacja barier transportowych (**zakup samochodu 9-cio osobowego oraz autobusu 20-osobowego przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich**) na kwotę - 495 500,00 zł.
- 1 dotyczącą obszaru F (**remont pracowni i łazienki w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Jarosławiu**) na kwotę 63 000,00 zł.

Rozliczenie całości programu nastąpi do 30.04.2025r.

7.7. Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” – Dostępne mieszkanie

Celem Programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych.

Dofinansowanie dotyczy dopłaty do zakupu mieszkania pozbawionego barier architektonicznych, znajdującego się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku, aż do poziomu zero przed budynkiem.

Wysokość dofinansowania stanowi różnicę pomiędzy ceną mieszkania nabywanego i sprzedawanego, nie może być jednak większa niż równowartość iloczynu 15 m² i wartości średniego wskaźnika przeliczeniowego kosztu odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego, ogłaszanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego w programie

„Mieszkanie na start” na dany kwartał, w którym nabywane jest mieszkanie, obowiązującej dla lokalizacji mieszkania nabywanego. Program będzie realizowany do 2026 r. Wnioski przyjmowane będą do końca 2025 r.

W 2024 r. nie wpłynął żaden wniosek dotyczący w/w programu.

7.8. Pilotażowy program „Aktywny Samorząd”

W związku z podjętą Uchwałą nr 770/2022 Zarządu Powiatu Jarosławskiego z dnia 14.11.2022 r. na terenie Powiatu Jarosławskiego realizatorem programu „Aktywny Samorząd” jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu.

W ramach w/w programu w 2024 r. realizowane są poszczególne zadania :

7.8.1. Moduł I :

Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu);
- Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu);
- Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego);
- Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu);

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu rąk);
- Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania;
- Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku);
- Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności
 - do 16 roku życia lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy);
- Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności);

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym);

·Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności);

·Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości (adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności);

·Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne - co najmniej na III poziomie jakości (adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności);

·Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania);

Obszar D - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką, pomoc adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka).

Obszar E - pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności lub z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) , które korzystają z koncentratora tlenu lub respiratora w ramach świadczenia udzielanego przez ośrodek domowego leczenia tlenem lub ośrodek wentylacji domowej, tj. pod opieką zespołu długoterminowej opieki domowej dla pacjentów wentylowanych mechanicznie lub pod opieką poradni/ośrodka/zespołu domowego leczenia tlenem;

7.8.2. Moduł II

W powyższym module realizowana jest pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w:

- w szkole policealnej,
- w kolegium,
- w szkole wyższej (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub doktoranckie prowadzone przez szkoły wyższe w systemie stacjonarnym / dziennym lub niestacjonarnym / wieczorowym / zaocznym lub eksternistycznym, w tym również za pośrednictwem Internetu), a także osób, które przewód doktorski otworzyły poza studiami doktoranckimi

W 2024 r. w Module I złożono 83 wnioski oraz 59 w Module II.

Na dzień 31.12.2024 r. r. wykorzystane zostały środki :

- Moduł I : 350 937,07 zł

- Moduł II : 197 785,95 zł

Rozliczenie programu „Aktywny Samorząd” za rok 2024, następuje w kwietniu 2025 r., w związku z czym program jest aktualnie realizowany, a środki finansowe ciągle wypłacane.

7.9. Program „Samodzielność-Aktywność-Mobilność” – Mieszkanie dla absolwenta

W związku z podjętą Uchwałą nr 770/2022 Zarządu Powiatu Jarosławskiego z dnia 14.11.2022r. na terenie Powiatu Jarosławskiego realizatorem programu „**Samodzielność-Aktywność-Mobilność**” – **Mieszkanie dla absolwenta** jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu.

Celem programu jest wzrost niezależności oraz ułatwienie aktywności zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością. Program „Mieszkanie dla absolwenta” jest realizowany poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności, a przedmiotem dofinansowania są koszty wynajęcia mieszkania, ponoszone przez 36 miesięcy. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznał Powiatowi środki finansowe na realizację programu w latach 2022-2026 do łącznej wysokości **78 435,00 zł**.

W 2024 r. została zawarta 1 umowa na kwotę 74 688,00 zł. Zgodnie z umową środki będą wypłacane do 31.03.2029 r. W 2024 r. suma wypłat wynosi 18 750,00 zł.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu prowadzi pełną obsługę wniosków z zakresu rehabilitacji społecznej w Systemie Obsługi Wsparcia (SOW).

7.10. WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ) działa przy Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jarosławiu. Mieści się przy ul. 3-go Maja 39 w Jarosławiu. Stanowi wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę, stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej, w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Rehabilitacja w WTZ odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania:

- umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej;
- psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Uczestnikami Warsztatu są osoby powyżej 18 roku życia, posiadające aktualne orzeczenia o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym ze wskazaniem do terapii zajęciowej, ze schorzeniem wiodącym, jakim jest niepełnosprawność intelektualna, a także współtowarzyszącymi zaburzeniami tj. chorobami psychicznymi, zaburzeniami mowy, chorobami narządu wzroku, kardiologicznymi, niepełnosprawnością narządu ruchu, epilepsją, chorobami neurologicznymi i innymi.

W 2024 r. działania prowadzone były w różnych formach, w zależności od poziomu umiejętności zawodowych uczestnika i potencjalnych umiejętności jego rozwoju zawodowego.

Uczestnikami Warsztatu w 2024 r. było 50 osób pochodzących z terenu powiatu: jarosławskiego, przeworskiego, przemyskiego, leżajskiego i miasta Przemyśl.

Powiat Przeworski, Powiat Leżajski i Powiat Przemyski oraz miasto Przemyśl pokrywali koszty uczestnictwa swoich mieszkańców, w kwocie nieobjętej dofinansowaniem środków PFRON, na mocy zawartych porozumień, w łącznej wysokości: 33 685,75 zł.

Powiat Jarosławski na mocy zawartego porozumienia z Powiatem Lubaczowskim pokrywał koszty uczestnictwa swojego mieszkańca w WTZ w Oleszycach, w kwocie nieobjętej dofinansowaniem ze środków PFRON tj.: 2 976,79 zł.

Tabela 9. Finansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej w 2024r.

Dofinansowanie ze środków PFRON	Dofinansowanie ze środków powiatu	Ogólna kwota przeznaczona na dofinansowanie kosztów działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej
1 680 380,85 zł	186 708,98 zł	1 867 089,83 zł

W 2024 r. roku 14 uczestników opuściło Warsztat, w tym:

- 2 osoby ze względu na stan zdrowia,
- 1 osoba ze względu na brak efektów w rehabilitacji zawodowej i społecznej,

- 1 osoba ze względów osobistych,
- 10 osób zrezygnowało i podjęło zatrudnienie na chronionym rynku pracy.

7.10.1. Program „Zajęcia klubowe WTZ”

Od pięciu lat w WTZ realizowany jest ze środków PFRON program "Zajęcia klubowe w WTZ". W 2024 r. pozyskano na ten cel kwotę **243 540,00 zł**, z czego 237 600,00 zł na realizację zajęć w ramach programu i 5 940,00 zł na jego obsługę. Zajęcia klubowe przeznaczone są dla absolwentów WTZ.

W 2024 r. brało w nich udział 37 osób.

Celem programu jest wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez Warsztaty Terapii Zajęciowej zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji.

Z niniejszych środków zrealizowano m.in. :

- zajęcia sekcji fotograficznej;
- zajęcia sekcji ogrodniczo-florystycznej;
- zajęcia sekcji sportowo - tanecznej;
- szkolenia;
- wspólne wyjazdy, spotkania, imprezy dla wszystkich członków klubu.

IV. ZADANIA Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

8. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

8.1 Placówki opiekuńczo-wychowawcze:

Na terenie Powiatu Jarosławskiego funkcjonują dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego pod nazwą: Dom pod Lipami Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Radymnie z regulaminową liczbą miejsc 14, przy ul. Mickiewicza 30/1 oraz Lipowy Zakątek Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Radymnie, mieszcząca się na parterze tego samego budynku, przy ul. Mickiewicza 30/2 z regulaminową liczbą miejsc 14. Obie w/w Placówki posiadają wspólne centrum administracyjno – finansowe, które prowadzi Dom pod Lipami Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Radymnie i świadczą pomoc dzieciom w nich umieszczonych, na poziomie obowiązujących standardów.

W grudniu 2024r. w Domu pod Lipami Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Radymnie przebywało 14 wychowanków, z czego 12 wychowanków pochodziło z terenu naszego powiatu, natomiast 2 (rodzeństwo) z powiatu łańcuckiego.

W Lipowym Zakątku Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Radymnie na koniec grudnia 2024r. za zgodą wojewody przebywało 16 wychowanków, z czego 14 wychowanków pochodziło z terenu naszego powiatu, natomiast 2 małoletnich z terenu powiatu łańcuckiego.

Tabela. 10. Koszt utrzymania w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych na terenie Powiatu Jarosławskiego.

	Koszt w styczniu 2024 r.	Koszt od lutego do grudnia 2024 r.
Dom pod Lipami Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Radymnie	6 896,21 zł	7 723,86 zł
Lipowy Zakątek Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Radymnie	6 896,21 zł	7 723,86 zł

Łączny koszt prowadzenia i utrzymania placówek opiekuńczo - wychowawczych w 2024r. wyniósł – **3 783 325,00 zł**, w tym :

·Dom pod Lipami Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Radymnie – 2 660 104,72 zł

·Lipowy Zakątek Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Radymnie – 1 123 220,76 zł

W Domu pod Lipami i Lipowym Zakątku Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych w Radymnie w ciągu całego 2024r. z terenu innego powiatu przebywało łącznie 4 dzieci (rodzeństwo). Otrzymano z tego tytułu dotację w łącznej kwocie **367 434,68 zł** (co stanowiło dochód powiatu).

W 2024r. w Lipowym Zakątku w Radymnie umieszczono 3 dzieci z terenu naszego powiatu, natomiast w Domu pod Lipami umieszczono małoletniego, pochodzącego również z naszego powiatu, przebywającego wcześniej w rodzinie zastępczej.

Na terenie innych powiatów w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało 3 wychowanków (Powiat Przemyski i Powiat Lubaczowski) - stan na 31.12.2024r. Wydatek naszego powiatu z tego tytułu wyniósł: **77 463,97 zł**

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gminy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponoszą wydatki w wysokości 10%, 30%, 50% na opiekę i wychowanie dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Tabela. 11. Poniższe zestawienie obrazuje wysokość wpłat dokonanych w 2024 r. przez gminy z tytułu partycypowania w kosztach utrzymania dzieci pochodzących z ich terenu a umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Lp.	Miasto/Gmina	Kwota (w zł)
	Gmina Jarosław	123 625,10
	Miasto Jarosław	305 749,16
	Gmina Laszki	82 200,20
	Gmina Pruchnik	55 120,74
	Gmina Wiązownica	192 326,60
	Gmina Chłopice	91 778,67
	Gmina Roźwienica	282 886,08
Razem		1 133 686,55

Dochód dla Powiatu z odpłatności w/w gmin w 2024r. wyniósł: 1 133 686,55 zł

W związku z trwającym na Ukrainie konfliktem zbrojnym nasze placówki opiekuńczo-wychowawcze w Radymnie, w zależności od potrzeb i sytuacji, udzielały schronienia małoletnim obywatelom Ukrainy.

W placówkach przebywało łącznie 2 małoletnich obywateli Ukrainy, zakwalifikowanych jako dzieci cudzoziemskie. Małoletni zostali zatrzymani na granicy w Korczowej, ponieważ figurowali w bazie SIS, jako osoby zaginione.

Powiat Jarosławski otrzymał na ten cel środki finansowe, pochodzące z Funduszu Pomocy (finansowanie pobytu dzieci – obywateli Ukrainy umieszczonych w polskim systemie pieczy zastępczej) w wysokości: **9 396,51 zł**.

8.2 Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna

Regionalna Placówka Opiekuńczo –Terapeutyczna przeznaczona jest dla dzieci wymagających szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji oraz nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Celem działalności tej placówki jest m. in zapewnienie tym dzieciom: całodobowej specjalistycznej opieki i wychowania, rehabilitacji, działań terapeutycznych, świadczeń zdrowotnych oraz zaspokajania niezbędnych potrzeb, kształcenia i wychowania.

Placówka powstała w związku z likwidacją Specjalnego Ośrodka Wychowawczego Nr 2 w Jarosławiu. Uchwałą nr 234/4710/16 z dnia 8 listopada 2016r. Zarząd Województwa podkarpackiego w Rzeszowie zlecił prowadzenie RPOT Zgromadzeniu Sióstr Służebniczek NMP NP. Prowincji Przemyskiej z siedzibą w Jarosławiu przy ul. Ks. M. Lisińskiego 7.

Od lipca 2021r. placówka posiada 25 miejsc statutowych. W grudniu 2024r. w w/w placówce przebywało 24 dzieci z innych powiatów oraz 1 małoletni z naszego powiatu, który do 31.08.2023r. był wychowankiem Lipowego Zakątku Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Radymnie. Średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka w roku sprawozdawczym wynosił: 8 806,92 zł miesięcznie do 31.03.2024r., natomiast od 01.04.2024r. wynosi: 10 297,40 zł. Wydatek powiatu z tytułu utrzymania 1 dziecka w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w Jarosławiu wyniósł: **119 097,36 zł.**

8.3 Usamodzielnienie wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu przyznaje się pomoc na: kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie.

Pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej roku - w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną. Szczegółowe warunki ubiegania się o w/w świadczenia określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025r. poz. 49) oraz Obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 marca 2024r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka, wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej oraz wysokości kwot określonych w umowach (M. P. z 2024 r. poz. 230).

W 2024 roku 5 pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych kontynuowało naukę i otrzymywało na ten cel pomoc finansową, która wynosiła 681,00 zł miesięcznie (do 31.05.2024r.), natomiast od 01.06.2024r. wynosi 759,00 zł miesięcznie. Łącznie na to zadanie wypłacono kwotę: 27 828,00 zł

W 2024r. - 3 wychowanków otrzymało pomoc na całkowite usamodzielnienie na łączną kwotę: 24 980,00 zł. Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej została przyznana 1 osobie, która o taką pomoc wystąpiła z wnioskiem. Kwota pomocy wyniosła 2 970,61 zł i została przeznaczona na zakup wyposażenia mieszkania.

Dom pod Lipami oraz Lipowy Zakątek Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w Radymnie w 2024r. opuściło 3 pełnoletnich wychowanków, którzy usamodzielnili się. Jedna osoba otrzymała mieszkanie komunalne z zasobów miasta Jarosławia, pracuje i kontynuuje dalszą naukę, natomiast pozostałe 2 osoby wynajmują mieszkanie i również pracują (w tym jeden z wychowanków też kontynuuje naukę).

9. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

9.1. Świadczenia dla rodzin zastępczych

Rodziny zastępcze otrzymały :

comiesięczne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w następującej wysokości:

- spokrewnione - **899,00 zł** do dnia 31.05.2024r.
- niezawodowe - **1 361,00 zł** do dnia 31.05.2024r.
- zawodowe - **1 361,00 zł** do dnia 31.05.2024r.
- dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka - **239,00 zł** do dnia 31.05.2024r.

Na podstawie Obwieszczenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 marca 2024r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M.P z 2024r. poz. 230) kwoty świadczeń od dnia 01.06.2024r. wzrosły następująco:

- spokrewnione - **1 002,00 zł miesięcznie**
- niezawodowe - **1 517,00 zł miesięcznie**
- zawodowe - **1 517,00 zł miesięcznie**
- dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka - **306,00 zł miesięcznie**

Tut. PCPR mając na uwadze powyższe, wszczął z urzędu postępowania administracyjne i wydał w łącznej ilości **131 decyzji administracyjnych dotyczących przyznania świadczenia** na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych (w związku ze zmianą kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej od dnia 01.06.2024r.)

oraz na świadczenia fakultatywne:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka;
- jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka;
- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki;

w tym świadczenia fakultatywne dotyczące tylko rodzin zastępczych zawodowych:

- środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego;
- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego;
- zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

W 2024 r. na comiesięczne świadczenia obligatoryjne na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych wydatkowano kwotę **1 855 344,99 zł.**

Tabela 12. Świadczenia fakultatywne przyznane rodzinom zastępczym w 2024r.:

Świadczenia fakultatywne	Liczba rodzin/dzieci	Kwota [zł]
dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	26 dzieci	15 004,27 zł
jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	20 dzieci	32 898,26 zł
świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	3 rodziny	8 400,00 zł
środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego (dotyczy tylko rodzin zastępczych zawodowych)	2 rodziny	19 064,10 zł
świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego (dotyczy tylko rodzin zastępczych zawodowych)	-	0,00 zł
Razem		75 366,63 zł

źródło: opracowanie własne

Ogółem wydatki na świadczenia obligatoryjne i fakultatywne dla rodzin zastępczych zamieszkujących na terenie Powiatu Jarosławskiego w 2024r. wyniosły **1 930 711,62 zł**, z tego kwota **414 667,44 zł** stanowiła dochód powiatu, którą inne powiaty przekazały na utrzymanie swoich dzieci w rodzinach zastępczych.

Możliwość korzystania z świadczeń fakultatywnych pozwala na **utrzymanie właściwego standardu życia** rodzin zastępczych, a tym samym dzieci w nich przebywających.

Ponadto zaznaczyć należy, że większość dzieci w pieczy zastępczej, to dzieci z deficytami psychorozwojowymi, które prędzej czy później również wymagają wsparcia terapeutycznego. W związku z tym, część rodzin z Powiatu Jarosławskiego ponosi duże koszty utrzymania dziecka, a powyższe świadczenia fakultatywne stanowią dodatkowe wsparcie finansowe w zmaganiach z problemami życia codziennego.

9.2 Rodziny zastępcze zawodowe

W rodzinach zastępczych zawodowych przebywało łącznie 15 dzieci, w tym 4 dzieci pochodzących z terenu Powiatu Radomszczańskiego.

Wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych w 2024r. wyniosły łącznie **324 354,51 zł**.

Zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w 2024r. realizowane było w 2 rodzinach zastępczych na łączną kwotę: **55 502,88 zł**.

Świadczenia i wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych oraz osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich są refundowane przez dany powiat, z którego pochodzi dziecko.

Rodzinom zastępczym zawodowym od dnia 1 lipca 2024r. wypłacany jest dodatek do wynagrodzenia przyznany na podstawie Uchwały Nr 61 Rady Ministrów z dnia 19.06.2024 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu "Dofinansowanie wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka na lata 2024-2027". Wysokość tego dodatku wynosi 1 000,00 zł miesięcznie brutto, środki na wypłatę dodatków są przekazywane ze środków budżetu państwa.

9.3. Usamodzielnienie wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej

Osobom opuszczającym rodzinę zastępczą po osiągnięciu pełnoletności przyznano pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie.

W 2024 roku 9 wychowanków kontynuowało naukę. Wypłacono z tego tytułu 73 świadczeń w łącznej wysokości **52 226 zł**.

Pomoc jednorazową na usamodzielnienie natomiast wypłacono 10 wychowankom rodzin zastępczych na łączną kwotę **80 327,00 zł**.

Pomoc jednorazowa na zagospodarowanie w formie rzeczowej została wypłacona 2 osobom usamodzielnianym na kwotę **7 000,00 zł**.

Pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych w związku z trudnościami ze znalezieniem samodzielnych mieszkań, najczęściej pozostają z rodzicami zastępczymi.

9.4. Finansowanie dzieci pochodzących z innych powiatów w rodzinach zastępczych

Na terenie naszego powiatu przebywało 16 dzieci pochodzących z innych powiatów, które finansują ich pobyt w rodzinach zastępczych.

Tabela 13. Wykaz powiatów i liczba dzieci pochodzących z terenu innych powiatów umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Jarosławskiego.

Lp.	Nazwa powiatu	Liczba dzieci	Otrzymana kwota w 2024r.[zł]
1	Przemyski	5	98 829,65
2	Miasto Przemyśl	2	33 359,70
3	Miasto Tychy	1	7 108,40
4	Lubaczowski	1	24 124,55
5	Radomszczański	4	187 191,67
6	Legionowski	1	17 424,00
7	Tarnogórski	1	20 772,25
8	Wałbrzyski	1	25 857,22
	OGÓŁEM	16	414 667,44

źródło: opracowanie własne

Powyższe powiaty i miasta w 2024r. zwróciły środki na utrzymanie swoich dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę **414 667,44 zł** (co stanowiło dochód powiatu).

9.5. Dzieci z Powiatu Jarosławskiego w innych powiatach

Na terenie innych powiatów zostało umieszczonych 25 dzieci pochodzących z Powiatu Jarosławskiego

Tabela 14. Finansowanie kosztów utrzymania w rodzinach zastępczych dzieci pochodzących z terenu Powiatu Jarosławskiego

Lp.	powiaty	Liczba dzieci pochodzących z Powiatu Jarosławskiego	Wydatkowana kwota w 2024r. [zł]
1.	Krośnieński	3	136 499,08
2.	Przeworski	1	5 444,00
3.	Piaseczyński	2	38 896,96
4.	Rzeszowski	1	19 208,67
5.	Miasto Rzeszów	4	44 644,67
6.	Przemyski	1	15 021,00
7.	Legionowski	1	15 231,12
8.	Miasto Krosno	3	54 121,20
9.	Gorlicki	3	52 272,00
10.	Powiat Kraśnicki	2	5 744,62
11.	Miasto Przemyśl	1	17 401,51
12.	Powiat Łańcucki	3	147 491,60
	Razem	25	551 976,43

źródło: opracowanie własne

W roku 2024 Powiat Jarosławski zwrócił powiatom i miastom koszty utrzymania dzieci pochodzących z Powiatu Jarosławskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w kwocie **551 976,43 zł** (stanowiące wydatek powiatu).

9.6. Finansowanie przez gminy pobytu dzieci w rodzinach zastępczych

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gminy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponoszą wydatki odpowiednio w wysokości 10%, 30%, 50% na opiekę i wychowanie dziecka w rodzinach zastępczych.

Tabela 15. Poniższe zestawienie obrazuje wysokość wpłat dokonanych w 2024 r. przez gminy z tytułu partycypowania w kosztach utrzymania dzieci pochodzących z ich terenu a umieszczonych w rodzinach zastępczych.

L.p.	Miasto / Gmina	Kwota (w zł)
1.	Miasto Jarosław	355 970,68
2.	Miasto Radymno	77 898,71
3.	Gmina Chłopice	52 583,99
4.	Gmina Jarosław	77 373,23
5.	Gmina Pawłosiów	44 398,38
6.	Gmina Pruchnik	90 014,48
7.	Gmina Radymno	78 909,42
8.	Gmina Wiązownica	20 594,61
9.	Gmina Roźwienica	97 977,87
10.	Gmina Laszki	5 196,26
11.	Gmina Rokietnica	2 191,20
Razem		903 108,83

Dochód dla powiatu z odpłatności gmin w 2024r. wyniósł **903 108,83 zł.**

10. ALIMENTACJA

W 2024r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu wytoczyło 2 powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych od rodziców biologicznych na rzecz 6 małoletnich przebywających w Lipowym Zakątku i Domu pod Lipami Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych w Radymnie. Skierowano 3 wnioski do komornika o wszczęcie egzekucji wobec rodziców biologicznych, którzy nie wywiązywali się z płacenia alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu.

W rodzinnej pieczy zastępczej wytoczono natomiast 4 powództwa na rzecz 4 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych, w tym 1 rodzina zastępcza samodzielnie wystąpiła o alimenty na rzecz wychowywanych dzieci. Ponadto 3 rodziny zastępcze spokrewnione zawarły z rodzicami biologicznymi umieszczonych u nich dzieci umowę notarialną dot. obowiązku alimentacyjnego.

Z informacji uzyskanych od rodzin zastępczych wynika, że rodzice biologiczni dzieci w większości wywiązują się ze zobowiązań alimentacyjnych. Jeżeli rodzice biologiczni nie płacą zasądzonych im alimentów wszczynana jest procedura egzekucyjna i sprawy kierowane są do egzekucji komorniczej. W 2024 r. toczyło się 36 egzekucji komorniczych w związku z nierealizowaniem obowiązku alimentacyjnego przez rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

V. SPRAWOZDANIE Z EFEKTÓW PRACY ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

12. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA- charakterystyka i analiza problemów

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu, wykonująca zadania systemu pieczy zastępczej – art. 2 ust. 3 i art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W oparciu o zapisy ww. ustawy oraz na podstawie Zarządzenia Nr 4/2011 Starosty Jarosławskiego z dnia 4 listopada 2011 r. z dniem 1 stycznia 2012 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Jarosławskiego.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców naturalnych. Zasadniczo powinna to być **tymczasowa forma** sprawowania opieki nad dzieckiem, a głównym celem jest powrót dziecka do rodziny naturalnej lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do jego przysposobienia. W wielu przypadkach dzieci pozostają w środowisku zastępczym przez większość życia.

Rodziny zastępcze biorą na siebie obowiązek:

- zaspokojenia potrzeb dziecka, w tym potrzeb bytowych, zdrowotnych, emocjonalnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych,

·przygotowania dziecka do: godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych.

Dzieci w rodzinach zastępczych w większości przypadków wymagają wsparcia terapeutycznego w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju, fizjoterapii, terapii logopedycznej, terapii psychologicznej czy psychoterapii. Palącą potrzebą jest dokładna diagnostyka pod kątem zaburzeń rozwoju, dlatego też rodziny korzystają z wizyt u psychiatry, neurologa, endokrynologa, okulisty, a nawet genetyka.

W ramach **rodzinnej pieczy zastępczej** wyróżnia się 3 typy rodzin zastępczych:

- spokrewnione – są to dziadkowie lub pełnoletnie rodzeństwo dziecka,
- niezawodowe - tworzą je małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- zawodowe- tworzą je małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, którzy z tytułu wykonywanej pracy otrzymują wynagrodzenie (jedna osoba).

W ostatnich latach w całym kraju zauważa się narastający kryzys w rodzinach naturalnych, w związku z czym **coraz większa liczba dzieci wymaga zabezpieczenia w pieczy zastępczej**. Sytuacja ta powoduje, iż brakuje rodzin zastępczych, w których można byłoby umieścić wszystkie dzieci tego potrzebujące.

Na terenie całej Polski wydawane są postanowienia sądów o umieszczeniu w rodzinnej pieczy zastępczej, których nie można zrealizować z uwagi na niewystarczającą liczbę kandydatów do pełnienia tej funkcji. Pomimo tego, że pod tym względem województwo podkarpackie nie jest w najgorszej sytuacji, w 2024 r. został powołany **Zespół ds. reagowania kryzysowego w obszarze pieczy zastępczej**, którego celem ma być poszukiwanie konstruktywnych rozwiązań problemu. Stąd też udział Dyrektora tut. PCPR w cyklicznych spotkaniach w Podkarpackim Urzędzie Wojewódzkim, w których uczestniczą przedstawiciele/ dyrektorzy centrów pomocy rodzinie z terenu całego województwa.

Na uwagę zasługuje fakt, iż w 2024 r. w Powiecie Jarosławskim **nie było postanowień sądu, które nie zostałyby zrealizowane**, ponadto nasz Powiat wspierał powiaty sąsiadujące w zabezpieczaniu dzieci w placówce.

Analiza problemu wskazuje na nieprawidłowości w różnych obszarach, które wpływają na fakt, iż coraz większa grupa dzieci wymaga zabezpieczenia. Należą do nich:

1) Kryzys w obszarze rodziny i brak skutecznego wsparcia.

Rodziny naturalne borykają się z większymi problemami wychowawczymi przy jednocześnie niskich kompetencjach wychowawczych. Problemem są również coraz częściej występujące uzależnienia nie tylko u mężczyzn, ale także u kobiet. W rezultacie nie radzą sobie oni z wychowaniem dzieci. Jednocześnie należy podkreślić, że degradacji ulegają więzi rodzinne, a przez to wzajemna odpowiedzialność za siebie. Nastawienie na własne, indywidualne potrzeby powoduje, iż osoby najbliższe dzieciom- wujostwo, dziadkowie- nie udzielają wsparcia rodzinom przeżywającym kryzysy, a w sytuacjach, gdy dzieci zostają pozbawione opieki rodziców naturalnych- nie wyrażają gotowości podjęcia nad nimi opieki. W rezultacie coraz częściej dzieci wymagają zabezpieczenia w rodzinach zastępczych niezawodowych, zawodowych lub placówkach opiekuńczo- wychowawczych.

2) Brak systemowych rozwiązań w kwestii pracy z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Wciąż bardzo mała liczba dzieci wraca do swych rodziców biologicznych, z którymi prowadzona praca socjalna jest niewystarczająca. Tym samym miejsca w rodzinach zastępczych nie zwalniają się. Do głównych problemów w tym obszarze należą:

- brak odpowiedniej liczby ośrodków leczenia uzależnień, w tym ośrodków specjalizujących się w pracy z uzależnionymi kobietami będącymi w ciąży;
- mała dostępność kursów/ warsztatów podnoszących kompetencje opiekuńczo- wychowawcze;
- zbyt mała liczba świetlic środowiskowych, które prowadziłyby pracę z dziećmi.

3) Zmieniająca się mentalność ludzi oraz obawa przed wychowaniem dziecka, które może być niepełnosprawne (m.in. FASD).

Większość dzieci przebywających w pieczy zastępczej to dzieci z zaburzonym rozwojem. Mogą to być zaburzenia w sferze emocjonalnej- po przebytych traumach (te są najmniej widoczne), ale mogą to być m.in. opóźnienia w rozwoju, niepełnosprawność intelektualna, autyzm czy płodowy zespół alkoholowy (FASD). Dzieci w pieczy zastępczej nierzadko wymagają intensywnej i kosztownej terapii psychologicznej, psychoterapeutycznej, logopedycznej, fizjoterapeutycznej czy też opieki psychiatrycznej. W związku z tym opieka nad nimi wymaga wielu wyrzeczeń, poświęcenia czasu oraz nakładów finansowych.

4) Trudności oraz obawa przed kontaktami z rodzicami biologicznymi dzieci w pieczy zastępczej.

Powyższa kwestia dotyka newralgicznego problemu jakim jest zakres decyzyjności rodziny zastępczej w kwestiach związanych z dzieckiem. Jeżeli sąd nie pozbawia rodzica biologicznego władzy rodzicielskiej, to w wielu przypadkach ją ogranicza. W takiej sytuacji rodzic zastępczy nie jest opiekunem prawnym i nie może reprezentować dziecka przed różnymi instytucjami, ponieważ opiekunami prawnymi nadal są jego rodzice biologiczni. Utrudnia to skuteczne działanie w istotnych sprawach dotyczących dziecka, np. w sytuacji, gdy wymaga ono diagnozy medycznej lub specjalistycznego leczenia. Rodzic

zastępczy często nie ma kontaktu z rodzicem biologicznym (np. rodzic biologiczny ma „ciągi picia” lub nieznane jest jego miejsce pobytu), a jeśli ma, często spotyka się z brakiem zrozumienia w sprawach wychowawczych, edukacyjnych czy nawet zdrowotnych. Kwestie te wymagają zmiany regulacji prawnych.

5) Opieszałość sądów w regulowaniu sytuacji prawnej dziecka, a w konsekwencji przedłużający się pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Rodzina zastępcza powinna mieć charakter tymczasowy, jednakże zdarza się, że dzieci pozostają w tym środowisku zbyt długo, tym samym przywiązują się do swoich opiekunów. Z jednej strony sąd nie widzi możliwości powrotu do rodziny naturalnej, z drugiej strony przedłużający się pobyt w pieczy uniemożliwia szanse na przysposobienie.

Powyższe kwestie wymagają podjęcia stosownych rozwiązań systemowych, które pozwolą na przezwycięzenie kryzysu narastającego w ostatnich latach.

12.1. Analiza danych ogólnych dot. rodzinnej pieczy zastępczej

W 2024 r. w Powiecie Jarosławskim zatrudnionych było trzech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i jeden pracownik socjalny, którzy w ciągu roku współpracowali **łącznie z 89 rodzinami zastępczymi** (liczonymi narastająco w ciągu roku). W związku z dużą liczbą rodzin zastępczych oraz koniecznością zapewnienia wsparcia rodzinom zastępczym, które zgodnie z wymogami ustawowymi nie mogły być objęte opieką koordynatora (limit 15 rodzin na jednego koordynatora), w tut. PCPR przeorganizowano kadrę i w jej ramach utworzono stanowisko pracownika socjalnego monitorującego pracę pozostałych rodzin.

Na koniec roku 2024 r. (stan na 31.12.2024 r.) w Powiecie Jarosławskim funkcjonowało **81 rodzin zastępczych**, w których przebywało **129 dzieci**, w tym 113 dzieci, które nie osiągnęły pełnoletności oraz 16 wychowanków pełnoletnich.

Tabela 16. Struktura rodzin zastępczych w 2024 r. w Powiecie Jarosławskim
(stan na 31.12)

Liczba rodzin/liczba dzieci	2024
Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych	48
Liczba dzieci	65
Liczba rodzin zastępczych niezawodowych	30
Liczba dzieci	56
Liczba rodzin zastępczych zawodowych	2
Liczba dzieci	5
Liczba rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	1
Liczba dzieci	3
Suma rodzin zastępczych	81
Suma dzieci przebywających w pieczy zastępczej	129

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Jarosław

Jak wynika z powyższego podziału w Powiecie Jarosławskim największą liczbę stanowią rodziny zastępcze spokrewnione. Na uwagę zasługuje fakt, iż w 2024 r. dotychczas funkcjonującą rodzinę zastępczą zawodową przekształcono na rodzinę zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia. Liczba rodzin zastępczych zawodowych utrzymała się na poziomie roku 2023 r.

Należy zauważyć, iż w dalszym ciągu, mimo intensywnych zabiegów niewystarczająca jest liczba rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych, a to ona determinuje rozwój w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej.

12.2. Napływ dzieci do rodzinnej pieczy zastępczej

W 2024 r. w rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu zostało umieszczonych 30 dzieci, **o 17 dzieci więcej niż w roku poprzednim** (w 2023 r. umieszczono 13 dzieci). Zauważalny jest niepokojący wzrost liczby dzieci wymagających zabezpieczenia.

Tabela 17. Przyczyny umieszczenia dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023 (stan na 31.12)

Lp.	Powody umieszczenia w pieczy	Liczba umieszczonych dzieci ze względu na przyczynę			
		2021	2022	2023	2024
1.	Uzależnienia rodziców	36	33	35	42
2.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	29	37	30	30
3.	Pólsieroctwo	17	17	19	19
4.	Przemoc w rodzinie	7	10	6	4
5.	Sieroctwo	7	5	6	7
6.	Inne	7	7	6	5
7.	Niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców	1	5	5	8
8.	Długotrwała lub ciężka choroba co najmniej jednego z rodziców	12	3	4	7
9.	Pobyt za granicą co najmniej jednego z rodziców (praca zarobkowa)	3	2	2	7
10.	Małoletnie matki	0	0	1	0

11.	Ubóstwo	0	0	0	0
12.	Bezrobocie	0	0	0	0
13.	Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0	0

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Jarosław

Jak wynika z powyższego zestawienia najczęstszą przyczyną umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej są uzależnienia rodziców, w tym głównie od alkoholu. Kolejną dominującą przyczyną jest bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych. Kwestia pól sieroctwa związana jest także często z niewydolnością lub brakiem drugiego rodzica. Istotnym powodem umieszczenia w pieczy była także przemoc w rodzinie. Należy zauważyć, że powyższe powody często są ze sobą wzajemnie powiązane, a jeden z nich staje się jedynie bardziej dominujący. Niejednokrotnie rodziny biologiczne dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej potrzebują wszechstronnego wsparcia.

Ważne jest, iż żadne z dzieci, które zostały umieszczone w latach 2021-2024 nie zostało umieszczone w pieczy zastępczej z powodu bezrobocia rodziców, nieodpowiednich warunków mieszkaniowych czy ubóstwa.

12.3. Odpływ dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej

Rodziną pieczę zastępczą w 2024 r. opuściło:

- 15 dzieci w wieku do 18 r. ż., w tym 5 z nich powróciło do rodziny naturalnej, 5 zostało przekazanych do adopcji (dzieci zostały przysposobione przez rodzinę zastępczą), 4 zostało umieszczonych w innych formach pieczy zastępczej, a 1 dziecko z uwagi na nieprawidłowości w rodzinie zastępczej spokrewnionej, w której przebywało- zostało umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

- 3 osoby pełnoletnie, które założyły własne gospodarstwo domowe.

Istotnym jest, iż wychowankowie, którzy opuścili rodzinną pieczę zastępczą podejmują dalszą aktywność związaną z edukacją czy zatrudnieniem. Mogą też liczyć na wsparcie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej czy pracowników socjalnych tut. PCPR oraz wsparcie finansowe na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie.

13. UDZIELANE FORMY WSPARCIA RODZINOM ZASTĘPCZYM

13.1. Wsparcie rodzin zastępczych przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz psychologa tut. PCPR

W roku sprawozdawczym na co dzień rodziny zastępcze w naszym powiecie objęte były wsparciem pracowników Działu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej tj. trzech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, pracownika socjalnego oraz psychologa, a jednocześnie kierownika w/w Działu.

Pracownicy Działu celem realizacji działań wspierających rodziny zastępcze i dzieci w nich przebywające przystąpili do realizacji projektu w ramach Priorytetu nr FEPK.07 "Kapitał ludzki gotowy do zmian" programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 pn. **"Zwiększenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie dzieci, młodzieży, rodzin biologicznych i pieczy zastępczej"** realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie, stowarzyszenie Centrum Rozwoju Aktywności Społecznej oraz pozostałych partnerów z województwa podkarpackiego. Projekt opracowywany był w 2023 r., a jego realizacja rozpoczęła się w 2024 i będzie trwała do 2026.

W związku z powyższym w 2024 r. pracownicy Działu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej zrekrutowali **90 osób**, w tym rodziców zastępczych i dzieci przebywające w pieczy do udziału w zadaniach tj. grupa wsparcia dla rodzin zastępczych, doradztwo zawodowe, wsparcie psychologiczne, superwizje, trening biofeedback, trening umiejętności społecznych czy wyjazdy terapeutyczno- wychowawcze dla rodzin zastępczych.

W ramach projektu w 2024 r.:

- 1) Tut. PCPR zorganizował grupę wsparcia dla rodzin zastępczych oraz zajęcia animacyjne dla dzieci rodziców biorących udział w grupie wsparcia. Wsparciem objęto **12 osób dorosłych oraz 14 dzieci**,
- 2) rozpoczęto spotkania doradcy zawodowego z młodzieżą będącą w procesie usamodzielnienia, która w 2025r. będzie mogła rozpocząć staże zawodowe lub kurs prawa jazdy,
- 3) odbyły się pierwsze indywidualne spotkania rodziców zastępczych z psychologiem oraz superwizorem.

Niewątpliwie powyższe działania, a w szczególności grupa wsparcia przyczyniły się do nawiązania wzajemnego kontaktu przez rodziny zastępcze. Rekrutacja do projektu jest ciągła, a działania realizowane będą do 2026 r. włącznie.

Ponadto koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej udzielali wsparcia rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej:

- w 2024 r. wspólnie z rodzinami zastępczymi **opracowali 216 planów pomocy dziecku**, w tym 11 planów pomocy dziecku skoordynowanych było z planem pracy z rodziną opracowywanym przez asystentów rodzin z ośrodków pomocy społecznej z Przeworska, Wiązownicy, Jarosławia i Radomska.
- pomagali rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktu m.in. poprzez:
 - organizację grupy wsparcia dla rodzin zastępczych;
 - aktywny udział w **Dniu Rodzicielstwa Zastępczego** –wydarzenia edukacyjno-informacyjnego, organizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie;
 - udział rodzin zastępczych oraz pracowników tut. PCPR w szkoleniu „**Cyberprzestępczość- zagrożenia w sieci dla dzieci i młodzieży**” którego organizatorem było PCPR w Jarosławiu przy współpracy z Komendą Powiatową Policji w Jarosławiu.
- koordynatorzy brali aktywny udział w zapewnieniu rodzinom zastępczym dostępu do pomocy psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej. Udzielali wskazówek rodzinom zastępczym w sprawach związanych z wymogami formalnymi np. ze względu na konieczność podjęcia rehabilitacji u dziecka czy też umieszczenia w młodzieżowym ośrodku socjoterapeutycznym. W sytuacjach wymagających niezbędnej zwłoki kierowali dziecko lub rodzinę zastępczą na konsultację do psychologa tut. PCPR.
- w zakresie współpracy z Ośrodkiem Adopcyjnym w Rzeszowie koordynatorzy **zgłosili 14 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną**, z czego 5 dzieci zostało przysposobionych, w pozostałych przypadkach procedura kwalifikacji do adopcji jest w toku lub dzieci, z uwagi na brak zgody na przysposobienie ze strony opiekuna prawnego- pozostaływ rodzinach zastępczych.
- udzielali wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej, sporządzili **9 Indywidualnych Planów Usamodzielnienia** osobom osiagającym pełnoletność, w tym 5 wychowanków zostało objętych dodatkowym wsparciem organizowanym przez stowarzyszenie Centrum Rozwoju Aktywności Społecznej w formie konsultacji z doradcą zawodowym oraz możliwością odbycia stażu zgodnie z ich potrzebami.
- w 2024 r. czterokrotnie organizowali okresowe oceny sytuacji dzieci w rodzinach zastępczych, podczas których wspólnie z rodzinami zastępczymi, psychologiem tut. PCPR, przedstawicielami Sądu Rejonowego w Jarosławiu: Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Jarosławiu, Ośrodka Adopcyjnego w Rzeszowie, ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu i poza nim, Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Jarosławiu oraz szkół, omawiali pojawiające się problemy u dzieci. W następstwie opracowali- w sumie- **235 ocen sytuacji dziecka** w rodzinie zastępczej, które zostały przekazane do Sądu Rejonowego w Jarosławiu,
- opracowali **30 ocen rodzin zastępczych**,

- umożliwiali kontakt w Mieszkanium Kryzysowym tut. PCPR dzieci umieszczonych po raz pierwszy w rodzinach zastępczych z ich rodzicami biologicznymi w celu podtrzymania więzi.

W 2024 r. w ramach poradnictwa specjalistycznego **psycholog tut. PCPR udzielił 70 porad rodzinom zastępczym**, a szczególnym wsparciem objął 18 rodzin.

Główne powody potrzeby udzielenia wsparcia to:

- trudności w kontaktach rodzin zastępczych z rodzicami biologicznymi dzieci przebywającymi w rodzinnej pieczy zastępczej, w tym problemy emocjonalne u dzieci wynikające z tych kontaktów,
- problemy emocjonalne u dzieci w związku z przeżytymi traumami w rodzinach biologicznych;
- trudności rozwojowe u dzieci, często związane z występowaniem u nich alkoholowego zespołu płodowego- FASD, związanego z używaniem przez matki biologiczne alkoholu w ciąży;
- trudności wychowawcze związane z zagrożeniem niedostosowaniem społecznym,
- problemy wychowawcze.

Psycholog tut. PCPR wykonał **15 diagnoz psychofizycznych dzieci przebywających w rodzinach zastępczych**, które stanowiły informacje dla rodzin zastępczych na temat aktualnego poziomu funkcjonowania dziecka oraz potrzeb rozwojowych tj. konieczności rozpoczęcia rehabilitacji, terapii logopedycznej, terapii psychologicznej czy po prostu kierunku stymulacji rozwoju dziecka przez najbliższe środowisko, czyli przez rodzinę zastępczą. Jednocześnie część z nich, w momencie uregulowania sytuacji prawnej dziecka, przekazywana była do Ośrodka Adopcyjnego w Rzeszowie celem lepszego poznania potrzeb dziecka w przypadku możliwej adopcji.

Dodatkowo w ramach działania Punktu Interwencji Kryzysowej przy tut. PCPR w 2024r. rodziny zastępcze miały możliwość skorzystania z porad radcy prawnego, specjalisty pracy socjalnej oraz psychologa.

13.2. Wsparcie rodzin zastępczych w formie rodzin pomocowych

W 2024 r. w Powiecie Jarosławskim nie było konieczności angażowania w wychowanie dzieci rodzin pomocowych. Dwie obecnie funkcjonujące rodziny zastępcze, w których przebywało czworo dzieci (w każdej z nich) korzystały ze wsparcia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

14. KANDYDACI NA RODZINY ZASTĘPCZE

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należało w szczególności:

- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających: potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków oraz ocenę predyspozycji i motywacji do sprawowania pieczy zastępczej,
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

14.1. Kwalifikowanie oraz kierowanie na szkolenie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oraz psycholog tut. PCPR w 2024 r. sporządzili **7 opinii** na podstawie analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów na rodziny

zastępcze dotyczących spełniania przez nich warunków zgodnie z art. 42 ust. 1-7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2024 r. przeszkolono 3 rodziny zastępcze zawodowe na rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, z czego 1 z nich przekwalifikowano i podpisano z nią stosowną umowę. We współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łańcucie 3 rodziny zastępcze niezawodowe z terenu Powiatu Jarosławskiego ukończyły szkolenie na rodziny zastępcze zawodowe.

14.2. Nabór kandydatów na rodziny zastępcze

W 2024 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu podejmowało działania na rzecz pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze tj.:

- 1) utworzono stronę w mediach społecznościowych (Facebook), na której prezentowane są informacje dotyczące funkcjonowania tut. PCPR w tym pieczy zastępczej;
- 2) na stronie internetowej tut. Centrum oraz na Facebooku publikowano ogłoszenie o prowadzonym naborze na rodziny zastępcze;
- 3) wystosowano pisma do parafii, informujące o zapotrzebowaniu na rodziny zastępcze;
- 4) kontynuowano emisję reklamy słuchowej zachęcającej rodziny do podjęcia funkcji rodziny zastępczej.

W związku z pogłębiającym się kryzysem rodzicielstwa zastępczego, aktywnie przyłączono się do działań podejmowanych przez Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeszowie, realizując wraz z nim oraz innymi partnerami projekt pn. "Zwiększenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie dzieci, młodzieży, rodzin biologicznych i pieczy zastępczej" **działania wspierające rodziny zastępcze** na terenie całego województwa. Celem projektu jest również **rozpowszechnienie idei rodzicielstwa zastępczego**. Jak już wspomniano jego realizacja przewidziana jest na lata 2024- 2026.

15. WSPÓŁPRACA ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ ZE ŚRODOWISKIEM LOKALNYM

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Jarosławskim, aktywnie współpracuje ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.

15.1. Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej oraz ze szkołami

Współpraca z 11 ośrodkami pomocy społecznej w Powiecie Jarosławskim, a także innymi poza powiatem, niezbędna jest w celu dokonania analizy sytuacji dziecka oraz określenia szans na jego powrót do rodziny naturalnej. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu, przed każdą okresową oceną sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej (w przypadku dzieci powyżej 3 lat- nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, natomiast dzieci w wieku poniżej lat 3- nie rzadziej niż raz na 3 miesiące), pozyskiwali informację z ośrodków pomocy społecznej dotyczącą aktualnej sytuacji życiowej rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Uzyskanie tej informacji stanowi kluczowy element w określeniu szans na powrót dziecka do rodziny naturalnej.

Koordynatorzy pozyskiwali również informację ze szkół, dotyczącą funkcjonowania dzieci w środowisku szkolnym i rówieśniczym oraz opinii w kwestii sprawowanej nad nimi opieki przez rodziny zastępcze. W sytuacjach szczególnie skomplikowanych przedstawiciele poszczególnych ośrodków (pracownicy socjalni lub asystenci rodzin) oraz szkół byli zapraszani i osobiście uczestniczyli w w/w posiedzeniach zespołu ds. oceny sytuacji dziecka. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny oraz kierownik Działu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej/psycholog **dwukrotnie uczestniczyli w spotkaniach organizowanych na terenie szkół**

w związku z trudnościami jakie występowały w zachowaniu lub rozwoju dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Spotkania miały na celu skoordynowanie działań, a tym samym udzielenie właściwego wsparcia dziecku oraz rodzinie zastępczej.

W zakresie współpracy z ośrodkami pomocy społecznej podjęto takie działania jak:

- 1) psycholog tut. PCPR uczestniczył w 4 spotkaniach grupy diagnostyczno- pomocowej w ramach Procedury „Niebieskie Karty” organizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu oraz w 1 spotkaniu w/w grupy organizowanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu, natomiast koordynator rodzinnej pieczy zastępczej uczestniczył w 2 tego typu spotkaniach organizowanych przez MOPS w Jarosławiu.
- 2) koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny oraz kierownik Działu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej/psycholog wspólnie z przedstawicielami ośrodków pomocy społecznej Powiatu Jarosławskiego uczestniczyli w szkoleniu organizowanym przez PCPR w Jarosławiu pn. „Jak radzić sobie ze stresem, profilaktyka wypalenia zawodowego”, w którym uczestnicy mogli dzielić się swoimi doświadczeniami oraz szukać sposob radzenia sobie z trudnymi doświadczeniami w pracy.

15.2. Współpraca z Sądem Rejonowym w Jarosławiu oraz Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Jarosławiu

W 2024 r. PCPR w Jarosławiu zacieśnił współpracę z Sądem Rejonowym w Jarosławiu oraz Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej. Podobnie jak w ubiegłych latach w posiedzeniach regularnie uczestniczyli kuratorzy zawodowi Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Jarosławiu. W wielu przypadkach kuratorzy i koordynatorzy mogą liczyć na wzajemne wsparcie, będąc w częstym i bieżącym kontakcie telefonicznym.

Współpraca z sądem realizowana była także poprzez regularne informowanie o bieżącej sytuacji dzieci oraz rodzin zastępczych, w których dzieci te są umieszczone. W 2024 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przekazali do sądu **235 ocen sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej.**

15.3. Współpraca z Ośrodkiem Adopcyjnym w Rzeszowie

W 2024 r. wielokrotnie podejmowano współpracę z Ośrodkiem Adopcyjnym w Rzeszowie. Ponadto tut. PCPR był w stałym kontakcie telefonicznym z pracownikami OA w Rzeszowie, szczególnie w kwestiach formalnych związanych z przysposobieniem dzieci.

W związku z powyższym do **OA w Rzeszowie** zgłoszono **14 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.** W 2024 r.:

- 5 dzieci zostało przysposobionych (część z nich została zgłoszona do adopcji w 2023r.),
- 7 dzieci nadal pozostaje w trakcie procedury przysposabiającej,
- 7 dzieci nie zostało zakwalifikowanych do adopcji i pozostały one w rodzinach zastępczych. Jedną z głównych przyczyn niezakwalifikowania było zawiązanie więzi emocjonalnych z rodziną zastępczą, u której dziecko przebywało dotychczas.

15.4. Współpraca z kościołami i organizacjami społecznymi

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu w celu wsparcia osób w kryzysie współpracowało także ze stowarzyszeniem „Nowa Kultura” funkcjonującym przy parafii pw. NMP Królowej Polski. W związku z koniecznością pozyskania nowych kandydatów na rodzinę zastępczą, do niektórych parafii z Powiatu Jarosławskiego skierowano odpowiednie pisma informujące o pilnej potrzebie zabezpieczenia dzieci i informacji o trwającym naborze na kandydatów rodziny zastępcze.

VI. PODSUMOWANIE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu na bieżąco realizowało i wdrażało zadania ustawowe z zakresu pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Proces starzenia się społeczeństwa ma skutek demograficzny, społeczny i ekonomiczny. Domy pomocy społecznej stają się niezbędnym, choć kosztownym elementem wspierającym funkcjonowanie osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych intelektualnie czy chorych psychicznie. Na działalność domów pomocy społecznej w Powiecie Jarosławskim w roku 2024 przeznaczono środki finansowe w łącznej wysokości 30 183 791,50 zł. W okresie sprawozdawczym poprawiła się sytuacja związana z problemem wolnych miejsc w domach pomocy społecznej na terenie naszego Powiatu.

Ponadto Powiat Jarosławski w Domu Pomocy Społecznej w Jarosławiu uruchomił realizację świadczenia usług wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego dla osób pełnoletnich, wymagających wsparcia z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niebędących mieszkańcami domu. Taka forma wsparcia staje się coraz bardziej pożądana. Usługi te obejmują zabezpieczenie potrzeb bytowych, usług opiekuńczych, a także udział w terapii zajęciowej oraz umożliwienie zaspokajania potrzeb religijnych i kulturalnych.

W 2024 r. podobnie jak w latach ubiegłych, w ramach programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej finansowanego z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych działało w Powiecie Jarosławskim Centrum Opiekuńczo – Mieszkalne. Centrum przeznaczone zostało dla 19 dorosłych osób niepełnosprawnych, z czego 9 miejsc jest całodobowych a pozostałe z przeznaczeniem na pobyt dzienny. Utworzenie Centrum otworzyło osobom niepełnosprawnym zamieszkującym nasz powiat możliwość uzyskania różnorodnego wsparcia, a dzięki temu również możliwość stania się bardziej samodzielnymi i niezależnymi żywioło.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu podejmowało również szereg działań na rzecz wsparcia osób w kryzysie tj. udzielało schronienia w mieszkaniu kryzysowym czy umożliwiała konsultacje ze specjalistami tj. radcą prawnym, psychologiem oraz pracownikiem socjalnym. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej zrealizowano Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc. Powiat Jarosławski jako jeden z nielicznych powiatów w województwie podkarpackim zrealizował także Program psychologiczno – terapeutyczny kierowany do tej samej grupy odbiorców.

Zadanie pn. „Prowadzenie mieszkania wspomaganego” zostało zlecone przez Powiat Polskiemu Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jarosławiu. W roku sprawozdawczym z mieszkania wspomaganego skorzystało 7 osób z niepełnosprawnością intelektualną z terenu Powiatu Jarosławskiego. Głównym celem zadania było zapewnienie mieszkańcom usług bytowych oraz pomocy w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania samodzielności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości, a także podtrzymanie lub zwiększenie niezależności życiowej.

W 2024 r. na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej wypłacono dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych łącznie na kwotę: 2 341 593,99 zł. Na działania warsztatów terapii zajęciowej natomiast wydatkowano dofinansowanie ze środków PFRON na kwotę: 1 680 380,85 zł. Ogółem PCPR w Jarosławiu rozdysponowało 4 021 974,84 zł środków PFRON. Największym zainteresowaniem cieszyło się dofinansowanie do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych oraz dofinansowanie w ramach likwidacji barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych.

Wsparcie rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej było kolejnym obszarem, który wymagał podejmowania różnorodnych działań. W 2024 r. w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu

Jarosławskiego umieszczono o 17 dzieci więcej niż w roku poprzednim. Zauważalny był niepokojący wzrost liczby dzieci wymagających zabezpieczenia.

Po dokonaniu analiz wskazuje się na różnorakie przyczyny tego problemu tj. kryzys rodziny i brak skutecznego wsparcia rodziny, brak systemowych rozwiązań w kwestii narzędzi do pracy z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, zmieniająca się mentalność ludzi i obawa przed wychowaniem dziecka, które może być niepełnosprawne (m.in. FASD), trudności oraz niepokój przed kontaktami z rodzicami biologicznymi dzieci w pieczy zastępczej, jak również opieszałość sądów w regulowaniu sytuacji prawnej dziecka.

W ostatnich latach w całym kraju zauważa się narastający kryzys w rodzinach naturalnych, w związku z czym coraz większa liczba dzieci wymaga zabezpieczenia w pieczy zastępczej. Sytuacja ta powoduje, iż brakuje rodzin zastępczych, w których można byłoby umieścić wszystkie dzieci tego potrzebujące. Jednak na uwagę zasługuje fakt, iż w 2024 r. w Powiecie Jarosławskim nie było postanowień sądu, które nie zostałyby zrealizowane, ponadto nasz Powiat wspierał powiaty sąsiadujące w zabezpieczaniu dzieci w placówce.

W związku z powyższą sytuacją na terenie województwa podkarpackiego w 2024r. został powołany Zespół ds. reagowania kryzysowego w obszarze pieczy zastępczej, którego celem ma być poszukiwanie konstruktywnych rozwiązań problemu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu przystąpiło również do realizacji projektu pn. "Zwiększenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie dzieci, młodzieży, rodzin biologicznych i pieczy zastępczej" realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie, stowarzyszenie Centrum Rozwoju Aktywności Społecznej oraz pozostałych partnerów z województwa podkarpackiego. Projekt umożliwi rodzicom zastępczym i dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej udział w zadaniach tj. grupa wsparcia dla rodzin zastępczych, doradztwo zawodowe, wsparcie psychologiczne, superwizje, trening biofeedback, trening umiejętności społecznych czy wyjazdy terapeutyczno- wychowawcze dla rodzin zastępczych.

Rodziny zastępcze z Powiatu Jarosławskiego podwyższały swoje kompetencje opiekuńczo-wychowawcze poprzez udział w szkoleniu realizowanym we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Jarosławiu pn. „Cyberprzestępczość- zagrożenia w sieci dla dzieci i młodzieży”.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu aktywnie współpracowało z III Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich Sądu Rejonowego w Jarosławiu, ponadto w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej zorganizowało szkolenie dla pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu pn. „Techniki radzenia sobie ze stresem i profilaktyka wypalenia zawodowego”. W szkoleniu wzięli udział także pracownicy tut. PCPR..

Analizując powyższe należy podkreślić, iż działalność tut. PCPR obejmuje wszechstronną pomoc mieszkańcom Powiatu Jarosławskiego w zakresie niepełnosprawności, kryzysu w rodzinie, przemocy czy pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024r. poz. 1283 z późn. zm.) "Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie składa Radzie Powiatu coroczne sprawozdanie z działalności centrum oraz przedstawia wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej".

W myśl art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) "Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności przedstawienie Staroście i Radzie Powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy".

Niniejszym przedkłada się sprawozdanie za 2024 rok z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu w 2024 r. z zestawieniem potrzeb w zakresie pomocy społecznej na 2025 r.